

10 (187) 2018
www.een.org.pl

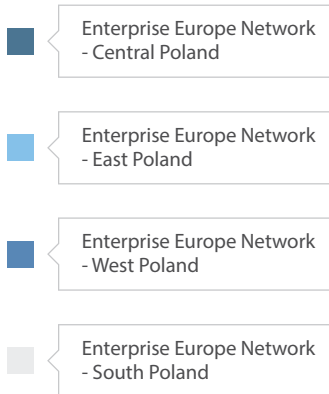
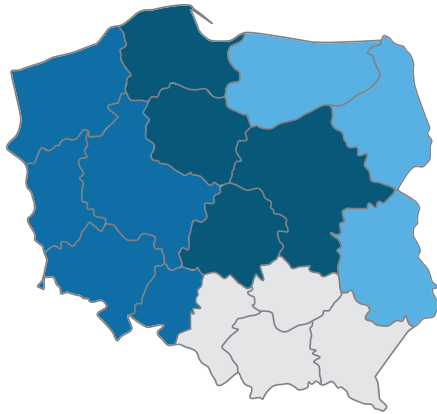
*Znakowanie produktów
ekologicznych*

*Outsourcing danych
osobowych w dystrybucji
ubezpieczeń*

*Uzgodnienia
transgraniczne –
obowiązki podatników
i pełnomocników*

ISSN 2544-4719

Konsorcja realizujące projekt Enterprise Europe Network w Polsce

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-Central Poland

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

ul. Pańska 81/83, 00-834 Warszawa
tel. (22) 432 71 02
www.een.org.pl

Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego

ul. Racjonalizacji 6/8, 02-673 Warszawa
tel. (22) 847 53 68
www.een-centralpoland.eu

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości

ul. Piotrkowska 86, 90-103 Łódź
tel. (42) 630 36 67
www.frp.lodz.pl

Stowarzyszenie „Wolna Przedsiębiorczość”

ul. Piekarnicza 12A
80-126 Gdańsk
tel. 58 350 51 40
www.een.pomorskie.pl

Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego SA

ul. Włocławska 167, 87-100 Toruń
tel. (56) 699 54 80-83
www.een.tarr.org.pl

Uniwersytet Warszawski DELab

ul. Dobra 56/66, 00-312 Warszawa
tel. (22) 55 27 606
www.delab.uw.edu.pl/pl/een/

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-East Poland

Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego

ul. Starobojarska 15, 15-073 Białystok
tel. (85) 740 86 83
www.pfrr.pl, www.een-polskawschodnia.pl
www.een.pfrr.pl

Centrum Innowacji i Transferu Technologii, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ul. Prawocheńskiego 9, 10-720 Olsztyn
tel. (89) 523 39 00
www.uwm.edu.pl, www.een-polskawschodnia.pl
www.uwm.edu.pl/een

Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Olsztynie

ul. Jagiellońska 91a, 10-356 Olsztyn
tel. (89) 512 24 05
www.een.wmarr.olsztyn.pl,
www.een-polskawschodnia.pl

Centrum Innowacji i Transferu Technologii Politechniki Lubelskiej

ul. Nadbystrzycka 38H, 20-618 Lublin
tel. (81) 538 42 70
http://lctt.pollub.pl,
www.een-polskawschodnia.pl,
www.citt.pollub.pl

Lubelska Fundacja Rozwoju

Rynek 7, 20-111 Lublin
tel. (81) 528 53 11-12-31
www.lfr.lublin.pl,
www.een-polskawschodnia.pl

Park Naukowo-Technologiczny Polska Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

ul. Innowacyjna 1, 16-400 Suwałki
tel. (87) 564 22 24-25
www.park.suwalki.pl,
www.een-polskawschodnia.pl

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-South Poland

Centrum Transferu Technologii, Politechnika Krakowska

ul. Warszawska 24, 31-155 Kraków
tel. (12) 628 28 45
www.transfer.edu.pl

Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie

ul. Floriańska 3, 31-019 Kraków
(12) 428 92 55
www.iph.krakow.pl

Górnośląska Agencja Przedsiębiorczości i Rozwoju sp. z o.o.

ul. Wincentego Pola 16, 44-100 Gliwice
tel. (32) 339 31 10
www.gapr.pl

Fundusz Górnośląski SA

Oddział w Katowicach (d. Górnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego SA)
ul. Sokołska 8, 40-086 Katowice
tel. (32) 200 84 44
www.fgsa.pl

Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.

ul. Studencka 1, 25-323 Kielce
tel. (41) 343 29 10
www.it.kielce.pl

Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa

ul. Sienkiewicza 53, 25-002 Kielce
tel. (41) 368 02 78
www.siph.com.pl

Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego SA

ul. Szopena 51, 35-959 Rzeszów
tel. (17) 867 62 34
www.rarr.rzeszow.pl

Stowarzyszenie Grupy Przedsiębiorców Przemysłu Lotniczego Dolina Lotnicza

ul. Szopena 51, 35-959 Rzeszów
tel. (17) 850 19 35
www.dolinalotnicza.pl

Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania

ul. mjr. H. Sucharskiego 2, 35-225 Rzeszów
tel. (17) 852 49 75
www.een.wsiz.pl

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-West Poland

Wrocławskie Centrum Transferu Technologii, Politechnika Wrocławska

ul. Smoluchowskiego 48, 50-372 Wrocław
tel. (71) 320 33 18
www.wctt.pwr.edu.pl

Poznański Park Naukowo-Technologiczny Fundacji Uniwersytetu

im. Adama Mickiewicza
ul. Rubież 46, 61-612 Poznań
tel. (+48) 61 827 97 46
www.ppnt.poznan.pl

Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Koninie

ul. Zakładowa 4, 62-510 Konin
tel. (+48) 63 245 30 95
www.arrkonin.org.pl

Centrum Przedsiębiorczości i Transferu Technologii Uniwersytetu Zielonogórskiego

ul. Syrkiewicza 6, 66-002 Nowy Kisielin
tel. (+48) 504 070 281
www.cptt.uz.zgora.pl

Fundacja Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości

ul. Częstochowska 25, 62-800 Kalisz
tel. (+48) 62 765 60 58
www.kip.kalisz.pl

Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego SA

ul. Szczawieńska 2, 58-310 Szczawno-Zdrój
tel. (+48) 74 648 04 50
www.darr.pl

Stowarzyszenie „Promocja Przedsiębiorczości” w Opolu

ul. Damrota 4, 45-064 Opole
tel. (+48) 77 456 56 00
www.een.opole.pl

Regionalne Centrum Innowacji i Transferu Technologii

ul. Jagiellońska 20-21, 70-363 Szczecin
tel. (+48) 91 449 41 09
www.innowacje.zut.edu.pl

Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego – Szczecińskie Centrum Przedsiębiorczości

ul. Kolumba 86, 70-035 Szczecin
tel. (+48) 91 433 02 20
www.zsrg.szczecin.pl/een/

Drodzy Czytelnicy,

„elektronizacja” to słowo, które od dłuższego czasu towarzyszy wszystkim przedsiębiorcom biorącym udział w przetargach publicznych. Całkowita rezygnacja z dokumentów papierowych oraz prowadzenie postępowań za pomocą platformy eZamówienia wcześniej czy później stanie się bowiem faktem. Przewidziana w unijnych dyrektywach elektronizacja zamówień ma zarówno ułatwić przepływ informacji i poprawić komunikację pomiędzy zamawiającym a wykonawcą, ale też poprawić skuteczność i przejrzystość procesu wyłaniania zwycięzcy. Dzięki niej zwiększą się także możliwości brania udziału wykonawców w przetargach na całym rynku wewnętrznym Unii Europejskiej. O tych i innych aspektach elektronizacji można dowiedzieć się więcej dzięki lekturze artykułu pt. „Elektronizacja krajowych zamówień publicznych odroczone”.

W bieżącym numerze Biuletynu nieco bliżej przyglądamy się także kwestii odzyskiwania należności od zagranicznych kontrahentów. Również w tym obszarze elektronizacja jest coraz bardziej obecna i coraz bardziej zyskuje na znaczeniu. Więcej na ten temat można przeczytać w tekście pt. „Skuteczne odzyskiwanie należności od kontrahentów zagranicznych”.

Zapraszamy także do zapoznania się z najnowszymi ofertami współpracy zagranicznej pochodzącymi z bazy POD (Partnership Opportunities Database), prowadzonej przez Komisję Europejską i udostępnianej ośrodkom Enterprise Europe Network.

Z wyrazami szacunku
zespół redakcyjny
Biuletynu Euro Info

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do ich zmiany i redagowania. Uwagi i komentarze prosimy kierować na adres: biuletyn_ei@parp.gov.pl

Wszystkie teksty zawarte w Biuletynie Euro Info mogą być przedrukowane wyłącznie po uzyskaniu zgody redakcji. Zainteresowanych prenumeratą prosimy o kontakt z najbliższym ośrodkiem Enterprise Europe Network.

Biuletyn Euro Info, wydawany przez ośrodek Enterprise Europe Network przy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, jest współfinansowany przez Komisję Europejską ze środków pochodzących z programu COSME na lata 2014–2020 oraz przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii w ramach programu pn. „Udział Polski w programie na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME) oraz w instrumentach finansowych programów UE wspierających konkurencyjność przedsiębiorstw w latach 2015–2021”.

Komisja Europejska lub osoby występujące w jej imieniu nie są odpowiedzialne za informacje przedstawione w publikacji. Poglądy wyrażone w publikacji są poglądami Autorów i nie muszą pokrywać się z działaniami Komisji Europejskiej.

Spis treści

- 4 | **Akademia PARP**
Ziarno do ziarnka

- 6 | **Ekologia**
Produkcja ekologiczna i znakowanie produktów ekologicznych

- 10 | **Wsparcie inwestycji**
Reforma systemu wspierania inwestycji

- 15 | **Zamówienia publiczne**
Elektronizacja systemu „krajowych” zamówień publicznych odroczone

- 19 | **Zatory płatnicze**
Skuteczne odzyskiwanie należności od kontrahentów zagranicznych

- 22 | **Ubezpieczenia**
Outsourcing danych osobowych w dystrybucji ubezpieczeń

- 25 | **Podatki**
Uzgodnienia transgraniczne

- 29 | **Aktualności**

- 30 | **Oferty**
Oferty współpracy

Redaktor naczelny: Paweł Sikorski
Zespół: dr Michał Polański, Aleksandra Wolska
Korekta: Pracownia Edytorka
Adres redakcji: Enterprise Europe Network przy PARP
ul. Pańska 81/83, 00-834 Warszawa
Telefon: 22 432 71 02

Skład, druk i dystrybucja: Pracownia C&C Sp. z o.o.
www.ccp.com.pl
Zdjęcia: Fotolia
Nakład: 1400 egz.

Ziarno do ziarnka

...i mamy biznes

Eryk Rutkowski

Przykład firmy BHZ Agromat pokazuje, że nie trzeba być jednorożcem, aby odnieść rynkowy sukces. Na działalności dystrybucyjnej też się nieźle zarabia. Trzeba tylko znaleźć odpowiednią niszę, jak Zbigniew Matusiak, którego firma sprzedaje surowce ekologiczne w całej Europie.

Zbigniew Matusiak założył dziesięć lat temu firmę pośredniczącą w sprzedaży surowców organicznych. Zaczynał od zera. Dzisiaj jego firma Biuro Handlu Zagranicznego Agromat ma ponad 20 proc. udziału w polskim rynku surowców ekologicznych oraz sieć zagranicznych partnerów, obejmującą dostawców i odbiorców z większości państw europejskich. W początkowym etapie działalności przedsiębiorstwo Zbigniewa Matusiaka otrzymało od Enterprise Europe Network nieocenioną pomoc w rozwoju – udział w misjach gospodarczych, które skutkowały zazwyczaj długoletnimi kontraktami z zagranicznymi partnerami. W pierwszym roku działalności firma z lubelskiego miała 2 mln zł obrotu, w ubiegłym – 18 mln zł. Została doceniona przez Enterprise Europe Network i nominowana do tegorocznej nagrody Network Award, jako firma, która potrafiła we wzorowy sposób przekuć wsparcie tej Sieci na swój rozwój.

Trudne początki

Przed rozpoczęciem własnego biznesu właściciel BHZ Agromat pełnił funkcję dyrektora w firmie produkcyjno-handlowej, z której odszedł z przyczyn osobistych i ambicyjnych. Z pięćoma tysiącami złotych w kieszeni zaczął szukać sposobu na siebie i stworzenie nowoczesnej firmy. Pomysł na biznes podsunęła mu mieszkająca w Wiedniu koleżanka, która miała w tym czasie styczność z surowcami ekologicznymi. Zasugerowała, by rozpoczął podobną działalność w Polsce, ponieważ jest

to aktualnie dynamicznie rozwijający się i dobrze rokujący na przyszłość segment rynku. Handel zagraniczny nie był mu obcy, więc postanowił spróbować swych sił w nowej roli.

Kluczową kwestią na początkowym etapie działalności było uzyskanie kapitału obrotowego od prywatnej firmy – bezpłatnego, odnawialnego kredytu kupieckiego w wysokości 40 tys. euro, który dostał „na ładne oczy”, jak sam wspomina. Banki w tym czasie w ogóle nie chciały z nim rozmawiać, ponieważ firma nie miała praktycznie żadnego majątku. – Początki były koszmarnie trudne. Z pomocą, co prawda nie finansową, lecz merytoryczno-organizacyjną, przyszła nam Lubelska Fundacja Rozwoju – wspomina Zbigniew Matusiak, właściciel i założyciel BHZ Agromat. Fundacja pomogła mu w organizacji badań

marketingowych na terenie Litwy, Łotwy i Polski. Korzystał też ze szkoleń oraz wyjeżdżał na misje gospodarcze do Rygi i do Kowna.

– Zaraz po rejestracji firmy i analizie rynku, wyjechaliśmy na Litwę, ponieważ w tamtym czasie, w przeciwieństwie do Polski, produkowano tam duże ilości surowców ekologicznych, i zaczęliśmy szukać dostawców – mówi Zbigniew Matusiak. Udało mu się nawiązać relacje biznesowe z czterema gospodarstwami rolnymi – byli to pierwsi dostawcy ziarna organicznego dla firmy Zbigniewa Matusiaka. Trafił idealnie, ponieważ w państwach bałtyckich nie było dużego popytu na tego typu surowce, więc witano go z otwartymi ramionami.

Surowce ekologiczne są ponad dwukrotnie droższe od tych wytwarzanych metodą konwencjonalną, a żeby je kupić, trzeba mieć na nie zarezerwowaną gotówkę, bo rolnicy nie są skorzy do akceptowania płatności z odroczonego terminem. Zbigniewowi Matusiakowi udało się jednak przekonać swoich pierwszych kontrahentów do tego, by zgodzili się otrzymać zapłatę z kilkudniowym opóźnieniem. W ten sposób łątał dziury w kapitale obrotowym. Na tyle skutecznie, że pierwszy rok działalności BHZ Agromat zamknął na poziomie dwóch milionów złotych obrotu.

Nauczyć się języka

Z czasem sieć partnerstwa się rozwinęła, bowiem do uszu kolejnych rolników zaczęły docierać wieści, że pojawiła się firma z Polski, która skupuje ekologiczne zboże. Na Litwie właściciel BHZ Agromat miał spędzić tylko dwa miesiące – został tam dwa i pół roku. – W tym czasie na zachód Europy sprzedawaliśmy towar wyłącznie z Litwy i Łotwy. W Polsce nie mieliśmy praktycznie żadnego

dostawcy – tłumaczy. Przy okazji nauczył się języka litewskiego, który okazał się bezcenny w kontekście dalszego rozwoju firmy, utrzymywania kontaktów i nawiązywaniu relacji z kolejnymi partnerami.

W latach 2011–2012, dzięki wsparciu ośrodków Enterprise Europe Network, firma z lubelskiego podpisała dwanaście międzynarodowych kontraktów biznesowych. Wzięła też udział w misji handlowej do Bolonii organizowanej z okazji Międzynarodowych Targów MACFRUT, dedykowanych sektorowi owocowo-warzywnemu. Podpisała tam wtedy kontrakty z dwójką włoskich odbiorców.

Pomoc Enterprise Europe Network, z której korzystał BHZ Agromat, nie ograniczała się wyłącznie do pomocy w nawiązywaniu kontaktów z zagranicznymi partnerami. Zbigniew Matusiak oraz jego pracownicy brali również udział w organizowanych przez nią warsztatach i szkoleniach, chwalać przede wszystkim te wydarzenia, dzięki którym zdobyli umiejętności z zakresu różnic kulturowych oraz psychologii biznesu w kontekście handlu zagranicznego. – Zupełnie inaczej rozmawia się z kontrahentem niemieckim, a zupełnie inaczej z włoskim czy hiszpańskim – zwraca uwagę właściciel BHZ Agromat.

Zyskać wiarygodność

– Jestem bardzo wdzięczny za pomoc otrzymaną od Enterprise Europe Network, zwłaszcza w pierwszych latach działalności firmy. Udział w misjach gospodarczych miał dla nas nieocenioną wartość. Z dwóch względów. Po pierwsze, będąc pod parasolem Sieci, stawaliśmy się dla naszych potencjalnych kontrahentów wiarygodnym partnerem. Po drugie, różne ośrodki Enterprise Europe Network, na przykład ryski, organizowały spotkania specjalnie dla nas, zapraszając na nie firmy, z którymi mogliśmy nawiązać współpracę, na przykład dostawców surowców ekologicznych – mówi Zbigniew Matusiak.

Dzięki działalności Sieci poznawali nie tylko dostawców, ale i odbiorców, którymi są przede wszystkim partnerzy z państw „starej” Unii. Oprócz nich nasi

południowi sąsiedzi – Czesi i Słowacy. – Wyjeżdżali na misje zarówno do Bolonii, jak i Stambułu. Swoich odbiorców poznali też m.in. w Atenach. Oczywiście nie wszystko i nie wszędzie można sprzedać. Do każdego klienta trzeba podchodzić w sposób indywidualny – tłumaczy właściciel BHZ Agromat. Mają na tyle szeroki wachlarz asortymentu, ażeby móc skierować określone produkty do poszczególnych firm, które zajmują się przetwórstwem konkretnych surowców np. na płatki śniadaniowe czy mąkę. Przedsiębiorstwo Zbigniewa Matusiaka dostarcza im m.in. żyto, pszenicę, jęczmień, pszenżyto, owies, grykę oraz proso, a z motylkowych – łubin, bobik i groch.

– Od kilku lat pracujemy na najtrudniejszych rynkach Europy Zachodniej, gdzie jesteśmy postrzegani jako pewna, wiarygodna firma – mówi. W zeszłym sezonie sprzedali około 12 tysięcy ton surowców, co jest bardzo dobrym wynikiem jak na surowce ekologiczne. Właściciel BHZ Agromat szacuje, że udział jego firmy w krajowym rynku ziaren organicznych wynosi od 20 do 25 procent.

O ile minusem działalności dystrybucyjnej jest ryzyko utraty płynności finansowej lub utrata potencjalnych kontraktów, jeśli nie zdecydujemy się na zakup surowców, o tyle ma też ona swoje plusy. W przypadku firmy Zbigniewa Matusiaka odchodzą koszty związane z budową magazynów, silosów i przechowywaniem surowców. Logistyka jest zorganizowana w ten sposób, że transport surowców odbywa się bezpośrednio od dostawców BHZ Agromat do ich klientów. Usługi transportowe na rzecz firmy z lubelskiego świadczą firmy spedycyjne, z którymi Zbigniew Matusiak jest od lat zaprzyjaźniony i ma do nich zaufanie. – Innym też trzeba dać zarobić. My się znamy na handlu, a inni na logistyce – tłumaczy. Wśród nich są zarówno przedsiębiorstwa spedycyjne z Polski, jak i z Litwy oraz Łotwy. Mają z nimi zawarte wieloletnie kontrakty.

Jednak bycie firmą ekologiczną wiąże się z pewnymi restrykcjami. Samochody tuż po załadowaniu towaru muszą zostać od razu zaplombowane, same zaś spedycje i pojazdy, tak samo, jak i spółka Zbigniewa Matusiaka, są certyfikowane. Aby otrzymać takie certyfikaty, trzeba przejść przez szereg audytów.

Nie tylko ziarnem człowiek żyje

Kilka lat wstecz Zbigniew Matusiak otworzył gospodarstwo agroturystyczne, a właściwie małe wiejskie SPA, jak je określa. Klientów z okolic praktycznie nie ma, za to z różnych innych zakątków Polski – owszem. Zresztą nie tylko z Polski, bo i z całej Europy. – Tak naprawdę odwiedza nas więcej obcokrajowców, zwłaszcza z Europy Zachodniej, niż Polaków – tłumaczy. Inspiracja przyszła z krajów bałtyckich, bowiem wzorował się na gospodarstwach litewskich z kompleksami saun, zarówno wewnątrznych, jak i zewnętrznych. Takie sauny są i w gospodarstwie Zbigniewa Matusiaka. Jak mówi, w tym roku było zatręśnienie klientów – od maja do października nie mieli praktycznie żadnego dnia z wolnym łóżkiem.

Gospodarstwo zostało wyróżnione w plebiscycie na najlepszy ośrodek agroturystyczny województwa lubelskiego i zajęło w nim drugie miejsce.

W firmie zatrudnionych jest w sumie czterech pracowników, jednym z nich jest syn pana Zbigniewa, Michał, który pełni w spółce rolę menedżera do spraw handlu zagranicznego, a w przyszłości będzie nią zarządzał. – Firmę chciałbym przekazać synowi. Najpierw jednak muszę go odpowiednio przeszkolić, żeby mógł sprostać wszelkim obowiązkom, jakie wiążą się z szefowaniem, oraz rozwijał firmę dalej, w sposób zrównoważony – mówi.

Aczkolwiek, jeśli siły dopiszą panu Zbigniewowi, będzie jeszcze bardziej chciał się skupić na rynku polskim, gdzie nadal jest bardzo duży potencjał rozwojowy, jednak nie tyle na handel surowcami, ile już produktem przetworzonym. Stąd nieśmiało plany budowy własnej przetwórni...

Tekst pochodzi z portalu Akademia PARP prowadzonej przez Centrum Rozwoju MŚP www.akademiaparp.gov.pl

Eryk Rutkowski
Centrum Rozwoju MŚP

Produkcja ekologiczna i znakowanie produktów ekologicznych

Nowe rozporządzenie unijne

Marek Gołąb

30 maja 2018 r. system prawa wtórnego Unii Europejskiej wzbogacił się o nową regulację prawną – podpisano rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007¹ (dalej: „rozporządzenie 2018/848” lub „nowe rozporządzenie”). Proces legislacyjny był poprzedzony trwającym przeszło sześć lat przeglądem prawa w tej dziedzinie oraz szerokimi konsultacjami społecznymi. W uzasadnieniu potrzeby tworzenia nowej regulacji powoływano się na konieczność aktualizacji obowiązujących przez ostatnie 20 lat przepisów, aby dostosować je do dynamicznie rozwijającego się sektora produkcji ekologicznej UE. Obecnie każdego roku pod uprawy ekologiczne przeznaczają się o ok. 400 000 ha powierzchni więcej, zaś wartość rynku żywności ekologicznej aktualnie jest szacowana na ok. 27 mld euro, co stanowi 125-procentowy wzrost w ciągu ostatnich 10 lat². Unijny prawodawca dostrzega brak pewności i bezpieczeństwa w tym sektorze gospodarki. Nowe rozporządzenie ma być proste i zharmonizowane, a jego wejście w życie ma doprowadzić do podniesienia zaufania konsumentów do żywności ekologicznej z jednej strony i zmniejszenia obciążeń związanych z funkcjonowaniem produkcji ekologicznej z drugiej strony. Zdaniem przeważającej liczby specjalistów są to ambitne założenia, których realizacja może napotkać liczne przeszkody praktyczne. Skala tych przeszkód będzie zróżnicowana w zależności od stopnia przygotowania rynków krajowych do stawienia czoła nowym regulacjom prawnym. W tym miejscu należy zaznaczyć, że rozporządzenie 2018/848 zacznie obowiązywać od dnia 1 stycznia 2021 r., zaś w jego treści możemy znaleźć także odstępstwa czasowe w stosowaniu niektórych przepisów celem przygotowania rynku żywności ekologicznej do wprowadzanych zmian.

Przedmiot i zakres stosowania

Nowe rozporządzenie ustanawia ogólne zasady produkcji ekologicznej oraz przepisy szczegółowe dotyczące produkcji ekologicznej, związanej z tym certyfikacji oraz stosowania przy znakowaniu i w materiałach reklamowych oznaczeń odnoszących się do produkcji ekologicznej, a także przepisy dotyczące dodatkowych kontroli oprócz ustanowionych w rozporządzeniu (UE) 2017/625³. Rozporządzenie 2018/848 ma zastosowanie do produktów pochodzenia rolnego, w tym produktów akwakultury i pszczelarstwa oraz wyrobów będących ich pochodnymi, w przypadku, gdy są one lub mają być wytwarzane, przygotowywane, znakowane, dystrybuowane, wprowadzane do obrotu lub przywożone do Unii lub wywożone z Unii. Jest tutaj zatem mowa o żywych lub nieprzetworzonych produktach rolnych, w tym nasionach i innych materiałach

rozmnożeniowych roślin, przetworzonych produktach rolnych przeznaczonych do wykorzystania jako żywność, jak również o paszach i innych produktach związanych z rolnictwem, które zostały wymienione w załączniku nr I do rozporządzenia 2018/848. Przykładowymi nowościami są tutaj sól morską i inne rodzaje soli stosowane w żywności i paszy, wosk pszczeli itd. Warto zwrócić uwagę, że nowe przepisy przyznają Komisji Europejskiej uprawnienie do przyjmowania aktów prawnych w celu zmiany poprzez dodanie dalszych produktów do wykazu lub poprzez zmianę tych danych wpisów.

Produkcja ekologiczna – najważniejsze regulacje i zmiany

Rozporządzenie 2018/848 reguluje zarówno ogólne cele i zasady działalności

rolniczej, akwakultury oraz przetwarzania żywności ekologicznej, jak też szczegółowe wytyczne, do których powinni się stosować producenci poszczególnych rodzajów produktów ekologicznych. Co do zasady całe gospodarstwo powinno być zarządzane zgodnie z wymogami nowego rozporządzenia mającymi zastosowanie do produkcji ekologicznej. Niezależnie od tego gospodarstwo może jednak zostać podzielone na wyraźnie i skutecznie oddzielone od siebie jednostki produkcyjne, tzn.:

- ekologiczne,
- w okresie konwersji,
- nieekologiczne.

Warunkiem jest jednak to, że w jednostkach nieekologicznych są utrzymywane różne gatunki zwierząt gospodarskich, zaś w przypadku roślin – uprawia się ich różne odmiany, które można łatwo odróżnić. Ponadto, gdy nie wszystkie jednostki produkcyjne gospodarstwa są zarządzane zgodnie z przepisami dotyczącymi produkcji ekologicznej, producenci są zobowiązani do przechowywania produktów stosowanych i wytworzonych w ekologicznych jednostkach produkcyjnych oraz jednostkach produkcyjnych w okresie konwersji oddzielnie od tych, które są stosowane i wytworzone w nieekologicznych jednostkach produkcyjnych. Są także zobowiązani do zachowania odpowiedniej dokumentacji w celu wykazania skutecznego oddzielenia tych jednostek produkcyjnych i tych produktów.

Nowe przepisy regulują także ogólne zasady oraz szczegółowe wytyczne produkcji w okresie konwersji, tj. przejścia z produkcji nieekologicznej na produkcję ekologiczną. Co do zasady produkty wytworzone w tym czasie nie są wprowadzane do obrotu ani jako ekologiczne, ani jako wytworzone w okresie konwersji. Po spełnieniu wymagań nowego rozporządzenia niektóre produkty mogą być wprowadzane do obrotu jako produkty w okresie konwersji (np. materiał rozmnożeniowy roślin, jednoskładnikowe produkty i pasze pochodzenia roślinnego) pod warunkiem zachowania dwunastomiesięcznego okresu konwersji.

W produkcji ekologicznej żywności niezmiennie będzie obowiązywał ogólny zakaz stosowania organizmów zmodyfikowanych genetycznie (GMO),

produktów wytworzonych z GMO lub przy użyciu GMO.

W dalszym ciągu zasadą pozostaje to, że ekologiczne rośliny uprawne, z wyjątkiem tych, które rosną w sposób naturalny w wodzie, są produkowane w żywej glebie lub żywej glebie zmieszanej z materiałami i produktami dozwolonymi w produkcji ekologicznej lub nimi nawożonej, w powiązaniu z podglebiem i skałą macierzystą. Na zasadzie odstępstwa dozwolono jednak uprawę roślin ozdobnych i ziół w doniczkach, które mają być sprzedawane konsumentowi końcowemu wraz z doniczką, jak również uprawę siewek lub sadzonek w pojemnikach do dalszego przesadzania. Do 31 grudnia 2025 r. Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat stosowania uprawy bezglebowej na wyniesionych zagonach w rolnictwie ekologicznym. Sprawozdaniu temu może towarzyszyć wniosek ustawodawczy dotyczący uprawy bezglebowej na wyniesionych zagonach w rolnictwie ekologicznym.

Nowe przepisy wydają się uwzględniać potrzebę elastyczności w zakresie odstępstw w produkcji żywności ekologicznej. Nadal będą dopuszczalne uzasadnione wyjątki – takie jak tymczasowe zastąpienie składnika ekologicznego składnikiem nieekologicznym w przypadku ograniczenia zasobów – ale będą one ograniczone w czasie (maksymalnie 6 miesięcy wraz z możliwością dwukrotnego przedłużenia o taki sam okres), regularnie kontrolowane i, w razie potrzeby, stosowane w odniesieniu do wszystkich producentów, aby zapewnić sprawiedliwe traktowanie wszystkich zainteresowanych podmiotów.

W zasadzie nic się nie zmienia, jeśli chodzi o rozbudowane obowiązki producentów związane z koniecznością wprowadzenia i stosowania środków ostrożności w celu zapobiegania obecności niedozwolonych produktów i substancji w żywności ekologicznej. Środki te muszą być stosowane przez wszystkie podmioty na każdym etapie produkcji, przygotowania i dystrybucji. Pewną nowością będą jednak rozbudowane obowiązki samokontroli. Gdy podmiot uczestniczący w łańcuchu produkcji lub dystrybucji nabierze podejrzeń, że z uwagi na obecność

w produkcie substancji niedopuszczalnej, produkt będzie niezgodny z rozporządzeniem 2018/848, to będzie zobowiązany do podjęcia wszystkich dostępnych środków w celu identyfikacji zagrożenia i odseparowania produktu, w tym do zawiadomienia właściwych organów. Do czasu weryfikacji, czy podejrzenie jest uzasadnione, produkt nie będzie mógł być wprowadzony do obrotu jako produkt ekologiczny. Odpowiedzialność będzie ponosił podmiot, u którego stwierdzono nieprawidłowości, chyba że w postępowaniu zostanie wykazane, że podmiot ten wprowadził i stosował środki adekwatne do poziomu ryzyka zanieczyszczenia produkcji i produktów ekologicznych niedopuszczalnymi substancjami.

Pewną nowością jest obowiązek, aby każde państwo członkowskie zapewniło utworzenie i regularne aktualizowanie bazy danych zawierającej wykaz dostępnego na jego terytorium ekologicznego materiału rozmnożeniowego roślin i materiału rozmnożeniowego roślin w okresie konwersji z wyjątkiem sadzonek, ale z uwzględnieniem sadzonek ziemniaka.

Warto także zwrócić uwagę, że rozporządzenie 2018/848 wraz z załącznikami zawiera liczne szczegółowe wytyczne i reguły dla producentów poszczególnych rodzajów żywności ekologicznej, w tym przepisy dotyczące ekologicznej produkcji roślinnej i zwierzęcej, materiału rozmnożeniowego roślin, alg i zwierząt akwakultury, żywności przetworzonej, paszy i wina.

Nowe przepisy stanowią, że przewidziane w załącznikach odstępstwa od wymogu stosowania ekologicznego materiału rozmnożeniowego roślin i zwierząt (zezwolenie na stosowanie nasion i zwierząt konwencjonalnych) w produkcji ekologicznej wygasają 31 grudnia 2035 r. Zdaniem ekspertów wysoko rozwinięte kraje Europy Zachodniej nie będą miały problemu z dostosowaniem się do tych restrykcyjnych wymogów, a to z uwagi na funkcjonowanie wieloletnich programów wspierających produkcję ekologiczną. W gorszej sytuacji będzie Polska i inne kraje Europy Środkowo-Wschodniej, gdzie rozwój ekologicznej hodowli i odchów młodych zwierząt oraz ekologiczna produkcja nasiennej jest na bardzo niskim poziomie.

c) w opisie handlowym i wykazie składników, pod warunkiem że:

- głównym składnikiem są produkty łowiectwa lub rybołówstwa,
- termin ekologiczny wyraźnie wiąże się w opisie handlowym z innym składnikiem, który jest ekologiczny i różni się od głównego składnika,
- wszystkie inne składniki pochodzenia rolnego są ekologiczne,
- żywność przetworzona jest zgodna z odpowiednimi przepisami nowego rozporządzenia dotyczącymi produkcji.

Ponadto w przypadku oznaczenia wskazującego na ekologiczne pochodzenie produktu na etykiecie umieszcza się również kod organu kontrolnego lub jednostki certyfikującej, którym podlega podmiot, który zrealizował ostatni etap produkcji lub przygotowania, a w przypadku żywności opakowanej na opakowaniu umieszcza się również logo produkcji ekologicznej Unii Europejskiej. W przypadku stosowania logo produkcji ekologicznej Unii Europejskiej w tym samym polu widzenia co logo umieszcza się oznaczenie miejsca, gdzie wyprodukowano surowce rolne, z których składa się produkt, używając odpowiedniego sformułowania: „rolnictwo UE”, „rolnictwo spoza UE”, „rolnictwo UE/rolnictwo spoza UE”.

Certyfikacja - nowe rozwiązanie certyfikacji grupowej

Nowe rozporządzenie wprowadza jako pewną nowość certyfikację grupową. Zdaniem prawodawcy unijnego system certyfikacji grupowej ma posłużyć ograniczeniu kosztów kontroli i certyfikacji oraz powiązanych obciążeń administracyjnych, wzmocnieniu lokalnych powiązań, przyczynieniu się do wzmocnienia rynków zbytu oraz zapewnieniu równych szans w stosunku do podmiotów z państw trzecich. Rozporządzenie reguluje szczegółowe wytyczne, które musi spełniać grupa podmiotów ubiegających się o wspólny certyfikat. W zasadzie jest to dopuszczalne dla małych gospodarstw ekologicznych, dla których certyfikacja indywidualna stanowi

Znakowanie żywności ekologicznej

Rozbudowana preambuła nowego rozporządzenia stanowi m.in., że znakowanie produktów rolnych i środków spożywczych powinno podlegać ogólnym przepisom ustanowionym w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011⁴, a w szczególności przepisom, które mają na celu zapobieganie znakowaniu mogącemu dezorientować konsumentów lub wprowadzać ich w błąd. W kwestii oznaczenia produktów rozporządzenie 2018/848 nie wprowadza istotnych zmian.

W myśl nowej regulacji z produktem oznaczonym jako ekologiczny mamy do czynienia, jeżeli przy jego znakowaniu, w materiałach reklamowych lub dokumentach handlowych, w jego składnikach lub materiałach paszowych stosowanych do jego produkcji są używane terminy sugerujące nabywcy, że produkt ten, jego składniki lub materiały paszowe zostały wytworzone zgodnie z nowym rozporządzeniem. W szczególności jest tutaj mowa o terminach: „ekologiczny”, „eko” i „bio”.

W odniesieniu do przetworzonej żywności ekologicznej można używać oznaczenia wskazującego na ekologiczne pochodzenie:

a) w opisie handlowym oraz w wykazie składników, w przypadku gdy taki wykaz jest obowiązkowy zgodnie z przepisami Unii, pod warunkiem że:

- żywność przetworzona jest zgodna z odpowiednimi przepisami nowego rozporządzenia dotyczącymi produkcji,
- co najmniej 95% masy jej składników pochodzenia rolnego stanowią składniki ekologiczne,
- w przypadku środków aromatyzujących – są one stosowane tylko dla naturalnych substancji aromatycznych i naturalnych preparatów aromatycznych znakowanych zgodnie z art. 16 ust. 2, 3 i 4 rozporządzenia (WE) nr 1334/2008⁵ i w przypadku gdy wszystkie składniki smakowe i substancje pomocnicze w środku aromatyzującym są ekologiczne;

b) jedynie w wykazie składników, pod warunkiem że:

- mniej niż 95% masy składników pochodzenia rolnego to składniki ekologiczne i pod warunkiem że składniki te są zgodne z przepisami dotyczącymi produkcji zawartymi w niniejszym rozporządzeniu,
- żywność przetworzona jest zgodna z odpowiednimi przepisami nowego rozporządzenia dotyczącymi produkcji;

znaczące obciążenie finansowe (ponad 2% wartości obrotu nieprzekraczającego 25 000 euro lub osiągających obrót nieprzekraczający 15 000 euro). Każda grupa podmiotów powinna posiadać odrębną osobowość prawną (np. spółka osobowa lub kapitałowa), mieć wprowadzony i stosowany wspólny system wprowadzania do obrotu produktów ekologicznych wytworzonych przez grupę oraz wspólny system wewnętrznej kontroli jakości. Członkowie grupy podmiotów nie są uprawnieni do otrzymania indywidualnego certyfikatu z tytułu jakiegokolwiek działalności objętej certyfikatem wydanym dla grupy podmiotów. Na szczególną uwagę zasługuje regulacja, zgodnie z którą w przypadku uchybień jakościowych wykrytych u jednego z producentów grupy podmiotów konsekwencje będą obciążać całą grupę podmiotów, z utratą certyfikacji łącznie. Tym samym producent uczestniczący w grupie, który nie ma sobie nic do zarzucenia, może zostać pozbawiony możliwości sprzedaży swoich produktów jako ekologiczne.

Mając na uwadze zasygnalizowane tutaj wytyczne nowego rozporządzenia w zakresie certyfikacji grupowej, można mieć uzasadnione obawy, czy zakładany cel wprowadzenia nowych przepisów zostanie osiągnięty i mali producenci ekologiczni będą w stanie uczynić zadość wszystkim wymogom przy jednoczesnym zaakceptowaniu ryzyka, jakie wiąże się z odpowiedzialności zbiorową producentów grupy.

Kontrole – co nowego?

Nowe przepisy podtrzymują obowiązującą do tej pory zasadę obowiązkowych kontroli wszystkich podmiotów łańcucha produkcji i dostaw żywności ekologicznej przeprowadzanych co najmniej raz w roku na poziomie państw członkowskich. Kontrole mają być niezapowiedziane, co ma zapewnić ich większą skuteczność. Pewną nowością jest możliwość odstępstwa od standardowej procedury corocznych kontroli na rzecz kontroli raz na dwa lata. Jest to możliwe w przypadku, gdy wcześniejsze kontrole danego podmiotu lub danej grupy podmiotów nie wykazały żadnych

przypadków niezgodności wpływających na integralność produktów ekologicznych lub produktów w okresie konwersji co najmniej w ciągu trzech kolejnych lat oraz gdy dany podmiot lub dana grupa podmiotów zostały ocenione jako stwarzające niskie prawdopodobieństwo wystąpienia niezgodności. Szczegółowy zakres kontroli w zasadzie nie ulega zmianom na gruncie nowych przepisów.

Relacje gospodarcze z państwami trzecimi

Autorzy nowych regulacji podkreślają, że nowy, jednolity zbiór przepisów będzie miał zastosowanie również do producentów spoza UE, którzy eksportują swoje produkty ekologiczne na rynek UE. Przepisy te zastąpią ponad 60 obowiązujących obecnie i uznawanych za równoważne standardów dotyczących importowanej żywności ekologicznej. W chwili obecnej mamy do czynienia z sytuacją, w której producentów w tym samym kraju mogą obowiązywać różne standardy, jeśli kraj ten nie ma porozumienia o równoważności z UE, ponieważ jednostki certyfikujące ustalają swoje własne standardy. Zasada równoważności zostanie zastąpiona zasadą zgodności ze zbiorem przepisów ogólnounijnych. Zmiana ta ma zapewnić równe warunki prowadzenia działalności pomiędzy podmiotami gospodarczymi z UE a podmiotami gospodarczymi z państw trzecich. W tym miejscu warto zaznaczyć, że uznania państw trzecich dla celów równoważności na podstawie przepisów dotychczasowego rozporządzenia (WE) nr 834/2007 wygasają z dniem 31 grudnia 2025 r. Uznanie organów kontrolnych i jednostek certyfikujących udzielone na mocy dotychczasowego rozporządzenia (WE) nr 834/2007 wygasa najpóźniej w dniu 31 grudnia 2023 r.

Podsumowanie

Rozporządzenie 2018/848 na pewno porządkuje wtórne prawo UE w sektorze produkcji żywności ekologicznej. Nie dostrzegamy jednak drastycznych

zmian, choć pojawia się kilka nowych rozwiązań prawnych, do których należy podchodzić z pewną ostrożnością. Wspomniane nowości, choć jeszcze nie obowiązują, to rodzą już wiele pytań i wątpliwości. Dalsze problemy mogą pojawić się na etapie stosowania nowych przepisów zarówno przez producentów ekologicznych, jak i właściwe organy krajowe. Należy mieć tylko nadzieję, że zbliżająca się data wejścia w życie nowego rozporządzenia zmobilizuje właściwe organy administracji rządowej do większego zaangażowania i wsparcia rynku produkcji ekologicznej w Polsce.

Marek Gołąb

radca prawny, Kancelaria Radców
Prawnych Gołąb Okoniewski Ciesielski

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007.

² Dane: Komisja Europejska – broszury informacyjne.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG.

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 18).

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1334/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie środków aromatyzujących i niektórych składników żywności o właściwościach aromatyzujących do użycia w oraz na środkach spożywczych oraz zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 1601/91, rozporządzenia (WE) nr 2232/96 oraz (WE) nr 110/2008 oraz dyrektywę 2000/13/WE (D.U. L 354/34, z 31.12.2008).

Reforma systemu wspierania inwestycji

Przedsiębiorcy mogą już ubiegać się o zwolnienia podatkowe na nowych zasadach

Agata Kudelska

5 września weszły w życie rozporządzenia wykonawcze do ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji¹ (dalej: „ustawa”). Tym samym przedsiębiorcy planujący realizację inwestycji mogą już składać wnioski o zwolnienia podatkowe w ramach nowego systemu przewidującego udzielanie tego typu wsparcia na obszarze całego kraju, a nie jak dotychczas – jedynie na terenach mających status specjalnej strefy ekonomicznej². Założenia nowego systemu wspierania inwestycji na etapie prac legislacyjnych omawiane były w Biuletynach 1 (178) 2018³ oraz 6 (183) 2018⁴. W niniejszym artykule zaprezentowano nowe zasady udzielania wsparcia w finalnym kształcie, wynikającym z ustawy oraz ostatecznej wersji kluczowego rozporządzenia wykonawczego – rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej niektórym przedsiębiorcom na realizację nowych inwestycji⁵, które szczegółowo określa warunki przyznawania oraz wysokość możliwego do uzyskania wsparcia (dalej: „rozporządzenie”).

Wsparcie w kontekście regulacji dotyczących pomocy publicznej

Wsparcie udzielane jest w formie zwolnienia przedsiębiorcy od podatku dochodowego – PIT albo CIT. W świetle regulacji dotyczących pomocy publicznej wsparcie stanowi regionalną pomoc inwestycyjną, tj. pomoc ukierunkowaną na przyspieszenie rozwoju najsłabiej rozwiniętych regionów Unii Europejskiej, udzielaną zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 traktatu⁶ (dalej: „rozporządzenie

651/2014”). Do wsparcia mają zatem zastosowanie zarówno wymagania określone w przepisach krajowych (ustawa, rozporządzenie), jak i warunki udzielania pomocy publicznej wynikające z rozporządzenia 651/2014.

Wsparcie udzielane może być jako:

- 1) pomoc z tytułu kosztów nowej inwestycji, gdzie kosztami kwalifikującymi się do objęcia pomocą są w tym przypadku koszty nowej inwestycji obejmujące: koszty nabycia gruntów lub prawa użytkowania wieczystego, koszty nabycia, wytworzenia we własnym zakresie, rozbudowy lub modernizacji środków trwałych, koszty nabycia wartości niematerialnych i prawnych związanych z transferem technologii, koszty związane z najmem lub dzierżawą nieruchomości oraz koszty leasingu finansowego, lub
- 2) pomoc z tytułu zatrudnienia określonej liczby pracowników w związku z nową inwestycją, gdzie kosztami kwalifikującymi się do objęcia pomocą są dwuletnie koszty pracy nowo zatrudnionych pracowników, obejmujące koszty płacy brutto powiększone o składki obowiązkowe, takie jak składki na ubezpieczenie społeczne.

Projekty kwalifikujące się do wsparcia – kryteria dostępu do systemu

Niektóre rodzaje działalności gospodarczej zostały z góry wyłączone z systemu wsparcia. Zawarty w rozporządzeniu szczegółowy katalog wyłączeń obejmuje m.in. działalność w zakresie:

- 1) wytwarzania wyrobów tytoniowych, napojów alkoholowych oraz spirytusu,
- 2) handlu hurtowego i detalicznego,
- 3) naprawy pojazdów samochodowych,

- 4) usług budowlanych,
- 5) usług hotelowych i gastronomicznych,
- 6) usług finansowych i ubezpieczeniowych,
- 7) usług profesjonalnych, naukowych i technicznych (z pewnymi wyjątkami, takimi jak usługi audytu finansowego, rachunkowo-księgowo, usługi w zakresie badań i analiz technicznych oraz usługi w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych, usługi architektoniczne i inżynierskie),
- 8) działalności, na której prowadzenie jest wymagane posiadanie koncesji, zgodnie z ustawą – Prawo energetyczne.

Wsparcie nie jest udzielane także w sektorach gospodarki, gdzie pomoc regionalna jest niedopuszczalna na mocy rozporządzenia 651/2014, tj. na przykład w sektorze hutnictwa żelaza i stali, sektorze węglowym czy w sektorze transportu. Ponadto wsparcie nie może zostać udzielone przedsiębiorcy znajdującemu się w trudnej sytuacji w rozumieniu definicji zawartej w rozporządzeniu 651/2014.

O wsparcie można ubiegać się wyłącznie na realizację projektów stanowiących „nową inwestycję” w rozumieniu przepisów o pomocy regionalnej, tj. inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne związane z:

- 1) założeniem nowego przedsiębiorstwa,
- 2) zwiększeniem zdolności produkcyjnej istniejącego przedsiębiorstwa,
- 3) dywersyfikacją produkcji poprzez wprowadzenie produktów uprzednio nieprodukowanych w przedsiębiorstwie lub zasadniczą zmianą dotyczącą procesu produkcyjnego istniejącego przedsiębiorstwa.

Aby uzyskać wsparcie, nowa inwestycja musi spełniać określone w rozporządzeniu kryteria ilościowe,

Tabela 1. Kryteria ilościowe

Lokalizacja inwestycji		Minimalne koszty kwalifikowane inwestycji w zależności od wielkości przedsiębiorcy oraz sektora działalności (mln zł)				
		Duży	Średni (-80%)	Mały (-95%)	Mikro (-98%)	Duży NU,B+R (-95%)
Powiat, gdzie stopa bezrobocia jest:	równa albo niższa od 60% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju	100	20	5	2	5
	wyższa od 60% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju, lecz nie wyższa niż przeciętna stopa bezrobocia w kraju	80	16	4	1,6	4
	wyższa od przeciętnej stopy bezrobocia w kraju, lecz nie wyższa niż 130% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju	60	12	3	1,2	3
	wyższa od 130% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju, lecz nie wyższa niż 160%	40	8	2	0,8	2
	wyższa od 160% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju, lecz nie wyższa niż 200%	20	4	1	0,4	1
	wyższa od 200% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju, lecz nie wyższa niż 250%	15	3	0,75	0,3	0,75
	wyższa od 250% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju	10	2	0,5	0,2	0,5
Miasto średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, gmina granicząca z takim miastem		10	2	0,5	0,2	0,5

Źródło: opracowanie własne.

tj. minimalne koszty kwalifikowane inwestycji oraz kryteria jakościowe, wprowadzone w celu zapewnienia, że wsparcie kierowane będzie do inwestycji realizujących założenia średniookresowej strategii rozwoju kraju – Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR)⁷.

Kryteria ilościowe, tj. minimalne koszty kwalifikowane inwestycji, do poniesienia których zobowiązany będzie przedsiębiorca, są zróżnicowane w zależności od:

- 1) lokalizacji inwestycji – im wyższe bezrobocie w powiecie, na terenie którego realizowana będzie inwestycja, tym niższa kwota minimalnych kosztów kwalifikowanych; najniższy poziom minimalnych wymaganych kosztów ma zastosowanie również w przypadku lokalizacji inwestycji w mieście średnim tracącym funkcje społeczno-gospodarcze⁸ lub w gminie graniczącej z takim miastem;
- 2) wielkości przedsiębiorcy – dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorców (MMŚP) są one obniżone odpowiednio o 98%, 95% i 80% w stosunku do wymagań stawianych dużym przedsiębiorcom;
- 3) sektora działalności – w przypadku nowoczesnych usług dla biznesu (NU)⁹ oraz działalności badawczo-rozwojowej (B+R) również dla dużych przedsiębiorców są one obniżone o 95%.

Zestawienie kryteriów ilościowych przedstawia Tabela 1.

Z kolei jakościowa ocena projektów inwestycyjnych dokonywana będzie na podstawie:

1) kryterium zrównoważonego rozwoju gospodarczego oraz

2) kryterium zrównoważonego rozwoju społecznego.

Sposób spełnienia powyższych kryteriów określa szczegółowo załącznik nr 1

Tabela 2. Kryteria jakościowe

Inwestycje w sektorze usług	
Kryterium	Sposób spełnienia kryterium
Zrównoważony rozwój gospodarczy (max. 5 pkt)	Inwestycja w projekty usługowe wspierające branże zgodne z aktualną polityką rozwojową kraju, w których Polska może uzyskać przewagę konkurencyjną, obejmujące inwestycję w ramach łańcucha dostaw sektorów strategicznych zgodnych z SOR (szczegółowa lista sektorów w załączniku do rozporządzenia) oraz z inteligentnymi specjalizacjami województwa, w którym planowana jest inwestycja
	Osiągnięcie odpowiedniego poziomu sprzedaży poza terytorium Polski (udział sprzedaży na eksport na poziomie co najmniej przeciętnej intensywności sprzedaży eksportowej przedsiębiorstw niefinansowych)
	Prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej
Zrównoważony rozwój społeczny (max. 5 pkt)	Utworzenie centrum nowoczesnych usług dla biznesu o zasięgu wykraczającym poza Polskę
	Posiadanie statusu MMŚP
	Utworzenie wysoko płatnych miejsc pracy i oferowanie stabilnego zatrudnienia (średnie wynagrodzenie wyższe niż przeciętne w gospodarce narodowej, co najmniej 80% pracowników na podstawie umowy o pracę)
	Prowadzenie działalności gospodarczej o niskim negatywnym wpływie na środowisko
	Lokalizacja w mieście średnim tracącym funkcje społeczno-gospodarcze, gminie sąsiadującej albo na terenie powiatów lub miast na prawach powiatu, w których stopa bezrobocia wynosi co najmniej 160% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju, z wyłączeniem miast stanowiących siedzibę wojewody lub sejmiku województwa
Zrównoważony rozwój społeczny (max. 5 pkt)	Wspieranie zdobywania wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz współpraca ze szkołami branżowymi (m.in. oferowanie pracownikom szkoleń, dofinansowanie kosztów kształcenia, organizowanie praktyk lub staży)
	Działania w zakresie opieki nad pracownikiem (programy opieki zdrowotnej, dodatkowe świadczenia z zakresu wypoczynku, działalności kulturalnej, sportowej, ubezpieczeń)

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 3. Kryteria jakościowe

Inwestycje w sektorze przemysłowym	
Kryterium	Sposób spełnienia kryterium
Zrównoważony rozwój gospodarczy (max. 5 pkt)	Inwestycja w projekty wspierające branże zgodne z aktualną polityką rozwojową kraju, w których Polska może uzyskać przewagę konkurencyjną, obejmujące inwestycję w ramach łańcucha dostaw sektorów strategicznych zgodnych z SOR (szczegółowa lista sektorów w załączniku do rozporządzenia) oraz z inteligentnymi specjalizacjami województwa, w którym planowana jest inwestycja
	Osiągnięcie odpowiedniego poziomu sprzedaży poza terytorium Polski (na poziomie co najmniej przeciętnej intensywności sprzedaży eksportowej przedsiębiorstw niefinansowych)
	Przynależność do Krajowego Klastra Kluczowego wyłonionego w drodze konkursu organizowanego przez ministra właściwego do spraw gospodarki
	Prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej
	Posiadanie statusu MMŚP
Zrównoważony rozwój społeczny (max. 5 pkt)	Utworzenie wyspecjalizowanych miejsc pracy w celu prowadzenia działalności gospodarczej objętej nową inwestycją i oferowanie stabilnego zatrudnienia (zatrudnienie co najmniej 80% pracowników posiadających wykształcenie wyższe, średnie techniczne lub zawodowe oraz na podstawie umowy o pracę)
	Prowadzenie działalności gospodarczej o niskim negatywnym wpływie na środowisko
	Lokalizacja w mieście średnim tracącym funkcje społeczno-gospodarcze, gminie sąsiadującej albo na terenie powiatów lub miast na prawach powiatu, w których stopa bezrobocia wynosi co najmniej 160% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju, z wyłączeniem miast stanowiących siedzibę wojewody lub sejmiku województwa
	Wspieranie zdobywania wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz współpraca ze szkołami branżowymi
	Działania w zakresie opieki nad pracownikiem

Źródło: opracowanie własne.

do rozporządzenia, który zawiera odrębne zestawy elementów oceny kryteriów dla inwestycji w sektorze usług i dla inwestycji w sektorze przemysłowym. Podsumowanie kryteriów jakościowych przedstawiono w Tabelach 2 i 3.

Za każde z kryteriów jakościowych uzyskać można maksymalnie 5 punktów (1 punkt za spełnienie każdego elementu oceny kryterium), czyli łącznie maksymalnie 10 punktów za oba kryteria. Poziom punktacji wymagany dla uzyskania wsparcia jest zróżnicowany w zależności od regionu Polski, w którym realizowana

będzie inwestycja – im region słabiej rozwinięty, a tym samym wyższa maksymalna dopuszczalna intensywność pomocy regionalnej, tj. maksymalna wartość pomocy, jakiej można udzielić w danym regionie wyrażona procentowo w stosunku do kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą (kosztów inwestycji albo dwuletnich kosztów pracy nowo zatrudnionych pracowników)¹⁰, tym niższa liczba wymaganych punktów. W każdym jednak wypadku konieczne jest uzyskanie co najmniej jednego punktu za każde z dwóch kryteriów jakościowych. Minimalne

Tabela 4. Kryteria jakościowe – minimalny poziom punktacji

Intensywność pomocy regionalnej w miejscu realizacji inwestycji	Minimalna liczba punktów (nie mniej niż 1 punkt za każde z kryteriów)
50%	4
35%	5
25%, 20%, 10%	6

Źródło: opracowanie własne.

wymagania w zakresie kryteriów jakościowych przedstawia Tabela 4.

Należy podkreślić, że zarówno w przypadku inwestycji usługowych, jak i przemysłowych jednym z elementów oceny jest posiadanie statusu mikro-, małego lub średniego przedsiębiorcy, co oznacza, że przy ocenie wniosku o przyznanie wsparcia przedsiębiorcy z sektora MMŚP automatycznie otrzymują jeden punkt.

Wysokość wsparcia

Maksymalna wielkość pomocy publicznej, tj. maksymalna kwota zwolnienia podatkowego, z którego skorzystać będzie mógł beneficjent wsparcia, ustalana jest na podstawie maksymalnych intensywności pomocy regionalnej określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2014–2020¹¹. Maksymalna wielkość pomocy dla danego projektu inwestycyjnego obliczana jest zatem jako iloczyn maksymalnej intensywności pomocy dla regionu, w którym zlokalizowany jest projekt, i:

- 1) kosztów nowej inwestycji – w przypadku pomocy z tytułu kosztów nowej inwestycji;
- 2) dwuletnich kosztów pracy nowo zatrudnionych pracowników – w przypadku pomocy z tytułu zatrudnienia określonej liczby pracowników w związku z nową inwestycją.

Dopuszczalne jest także łączne korzystanie z obu powyższych form pomocy jednocześnie, przy czym dopuszczalną wielkość pomocy określa się jako iloczyn maksymalnej intensywności pomocy i wyższej kwoty kosztów: nowej inwestycji lub dwuletnich kosztów pracy nowo zatrudnionych pracowników.

Dla MMŚP intensywności pomocy są wyższe niż dla dużych przedsiębiorstw, tj. podwyższone o 10 punktów procentowych brutto w przypadku średnich przedsiębiorców oraz o 20 punktów procentowych brutto w przypadku małych przedsiębiorców w stosunku do intensywności podstawowych przewidzianych dla dużych firm (z wyłączeniem dużych projektów inwestycyjnych¹²).

Tabela 5. Maksymalna intensywność pomocy regionalnej

Region	Maksymalna intensywność pomocy (% kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą regionalną w zależności od regionu i wielkości przedsiębiorcy		
	Duży (intensywność podstawowa)	Średni (+ 10 p.p.)	Mały (+20 p.p.)
Województwa: lubelskie, podkarpackie, warmińsko-mazurskie, podlaskie	50%	60%	70%
Województwa: kujawsko-pomorskie, lubuskie, łódzkie, małopolskie, opolskie, pomorskie, świętokrzyskie, zachodniopomorskie; Podregiony: ciechanowsko-płocki, ostrołęcko-siedlecki, radomski i warszawski wschodni	35%	45%	55%
Województwa: dolnośląskie, wielkopolskie, śląskie	25%	35%	45%
Podregion warszawski zachodni	20%	30%	40%
M.st. Warszawa	10%	20%	30%

Źródło: opracowanie własne.

Maksymalne intensywności pomocy dla poszczególnych regionów Polski zgodnie z mapą pomocy regionalnej przedstawia Tabela 5.

Kwota możliwego do uzyskania wsparcia limitowana jest wysokością maksymalnych kosztów kwalifikowanych nowej inwestycji, tj. wskazaną w decyzji o wsparciu maksymalną kwotą kosztów, jaka może zostać uwzględniona przy obliczaniu maksymalnej wielkości pomocy publicznej dla danego projektu. Koszty te nie mogą przekraczać 130% minimalnych kosztów inwestycji, do poniesienia których zobowiązał się przedsiębiorca. Jeżeli zatem w praktyce koszty inwestycji przekroczą kwotę kosztów minimalnych zadeklarowaną na etapie ubiegania się o wsparcie, to wielkość pomocy publicznej ulegnie odpowiedniemu zwiększeniu, ale nie więcej niż do limitu wynikającego z wysokości kosztów maksymalnych.

Należy także pamiętać, że zwolnienie podatkowe dotyczy wyłącznie dochodu uzyskanego z działalności gospodarczej prowadzonej w ramach inwestycji objętej wsparciem. Jeżeli zatem przedsiębiorca prowadzi jednocześnie inną, nieobjętą wsparciem działalność, to działalność prowadzona na terenie określonym w decyzji o wsparciu musi być wydzielona organizacyjnie, a wielkość zwolnienia podatkowego określana jest wyłącznie na podstawie przychodów i kosztów uzyskania przychodów jednostki organizacyjnej prowadzącej działalność objętą decyzją o wsparciu. Koszty kwalifikowane nowej inwestycji oraz wielkość pomocy są dyskontowane

na dzień uzyskania decyzji o wsparciu, według wzoru określonego w rozporządzeniu.

Okres wsparcia

Kwota możliwego do uzyskania zwolnienia podatkowego ograniczona jest nie tylko limitem pomocy publicznej wynikającym z realizacji inwestycji o określonych maksymalnych kosztach kwalifikowanych, ale także okresem, na jaki zostanie udzielone wsparcie. Zwolnienie od podatku przysługuje bowiem, począwszy od miesiąca, w którym przedsiębiorca poniesie koszty kwalifikujące się do objęcia pomocą, aż do upływu okresu obowiązywania decyzji o wsparciu albo do wyczerpania limitu pomocy publicznej. Okres obowiązywania decyzji o wsparciu jest zróżnicowany w zależności od poziomu maksymalnej intensywności pomocy regionalnej dla obszaru, gdzie realizowana jest inwestycja. Z najdłuższego, 15-letniego okresu wsparcia mogą korzystać także inwestycje zlokalizowane na terenach objętych statusem specjalnej strefy ekonomicznej, niezależnie

od obowiązującej intensywności pomocy.

Procedura udzielania wsparcia

Wsparcie udzielane jest w drodze wydawanej na wniosek przedsiębiorcy decyzji administracyjnej, określającej okres jej obowiązywania, przedmiot działalności gospodarczej prowadzonej w ramach nowej inwestycji oraz warunki, do spełnienia których zobowiązany będzie przedsiębiorca, dotyczące:

- 1) zatrudnienia w związku z nową inwestycją przez określony czas określonej liczby pracowników;
- 2) poniesienia w określonym terminie kosztów kwalifikowanych inwestycji;
- 3) terminu zakończenia realizacji inwestycji, po upływie którego koszty inwestycji poniesione przez przedsiębiorcę nie mogą być uznane jako koszty kwalifikowane;
- 4) maksymalnej wysokości kosztów kwalifikowanych, jakie mogą być uwzględnione przy określeniu wysokości pomocy publicznej;

Tabela 6. Okres wsparcia

Lokalizacja inwestycji	Okres obowiązywania decyzji o wsparciu
Region o maksymalnej intensywności pomocy 10%, 20%, 25%	10 lat
Region o maksymalnej intensywności pomocy 35%	12 lat
Region o maksymalnej intensywności pomocy 50%	15 lat
Teren położony w granicach SSE	15 lat

Źródło: opracowanie własne.

- 5) kryteriów ilościowych i jakościowych;
- 6) terenu, na którym nowa inwestycja zostanie zrealizowana.

Wzór wniosku o wydanie decyzji o wsparciu zawiera załącznik nr 2 do rozporządzenia. Wniosek obejmuje wszelkie istotne dla oceny projektu informacje, w szczególności dotyczące przedmiotu działalności, kosztów kwalifikowanych, liczby nowo zatrudnionych pracowników, kryteriów jakościowych, do spełnienia których zobowiązuje się przedsiębiorca, a także szczegółowy opis przedsięwzięcia (biznesplan, o ile został sporządzony). Zgodnie z ogólnymi zasadami dotyczącymi warunków dopuszczalności pomocy wynikającymi z rozporządzenia 651/2014 pomoc powinna wywoływać tzw. efekt zachęty, co oznacza, że bezwzględnym warunkiem uzyskania wsparcia jest złożenie wniosku przed rozpoczęciem inwestycji.

Organem właściwym w sprawach wspierania inwestycji jest minister właściwy do spraw gospodarki – obecnie Minister Przedsiębiorczości i Technologii, natomiast wdrażanie nowego systemu na poziomie operacyjnym powierzone zostało spółkom zarządzającym specjalnymi strefami ekonomicznymi. Na mocy rozporządzenia Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 29 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia obszarów i przypisania ich zarządzającym¹³ każdej ze spółek przypisany został obszar obejmujący określoną liczbę powiatów („obszar”), na terenie którego dana spółka („zarządzający obszarem”) realizuje określone w ustawie działania ukierunkowane na inicjowanie nowych inwestycji i ich rozwój, w tym prowadzenie działań promujących działalność gospodarczą i nowe inwestycje, świadczenie na rzecz przedsiębiorców ubiegających się o wsparcie oraz korzystających ze wsparcia nieodpłatnych usług informacyjnych oraz innych, odpłatnych usług, a także pomoc przedsiębiorcom w kontaktach z administracją publiczną. Ponadto zarządzającym obszarami powierzone zostały także kompetencje do wydawania w imieniu ministra decyzji o wsparciu oraz do przeprowadzania kontroli realizacji warunków zawartych w decyzji¹⁴. Zatem procedura udzielania wsparcia – przyjmowanie wniosków, ich ewaluacja i wydawanie decyzji o wsparciu realizowana jest przez spółki zarządzające obszarami¹⁵. W kompetencji

ministra właściwego do spraw gospodarki pozostaje podejmowanie decyzji o uchyleniu, zmianie oraz stwierdzeniu wygaśnięcia decyzji o wsparciu.

Warunki korzystania ze wsparcia

Korzystanie ze zwolnienia podatkowego wymaga spełnienia przez beneficjenta szeregu warunków, w tym zarówno tych wskazanych w decyzji o wsparciu, dotyczących: liczby nowych miejsc pracy, poniesienia kosztów kwalifikowanych inwestycji we wskazanym terminie, kryteriów ilościowych i jakościowych, jak i warunków udzielania pomocy regionalnej określonych w rozporządzeniu, tj.:

- a) w przypadku zwolnienia podatkowego z tytułu kosztów nowej inwestycji:
  - utrzymania własności składników majątku, z którymi były związane wydatki inwestycyjne przez okres 5 lat, a w przypadku MMŚP przez okres 3 lat od dnia ich wprowadzenia do ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (przy czym nie wyklucza się wymiany przestarzałych instalacji lub sprzętu w związku z szybkim rozwojem technologicznym);
  - utrzymania inwestycji w regionie, w którym udzielono pomocy przez okres nie krótszy niż 5 lat, a w przypadku MMŚP przez okres nie krótszy niż 3 lata od dnia zakończenia nowej inwestycji;
- b) w przypadku zwolnienia podatkowego z tytułu zatrudnienia określonej liczby pracowników, utrzymania każdego miejsca pracy przez okres 5 lat, a w przypadku MMŚP przez okres 3 lat od dnia jego utworzenia.

Przedsiębiorcy korzystający ze wsparcia zobowiązani są również do:

- a) zawarcia z zarządzającym obszarem odpłatnej umowy o świadczenie przez zarządzającego usług wymienionych w art. 10 ust. 2 ustawy (usługi doradcze, promocyjne, szkoleniowe, usługi wsparcia i pośrednictwa z podmiotami otoczenia biznesu i jednostkami naukowymi, inne usługi bezpośrednio związane z realizacją decyzji o wsparciu);

- b) poddania się kontroli w zakresie spełnienia warunków określonych decyzji o wsparciu;
- c) przechowywania ksiąg podatkowych oraz związanych z ich prowadzeniem dokumentów przez okres przedawnienia roszczeń z tytułu zwrotu pomocy publicznej, tj. przez 10 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym przedsiębiorca skorzystał z pomocy.

Agata Kudelska

autorka jest radcą prawnym z wieloletnim doświadczeniem w doradztwie przy projektach inwestycyjnych realizowanych z udziałem pomocy publicznej, w tym w specjalnych strefach ekonomicznych

¹ Dz.U. z 2018 r. poz. 1162, ustawa weszła w życie z dniem 20 czerwca 2018 r. z wyjątkiem określonych przepisów wprowadzających zmiany do ustawy z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych, które wejdą w życie w dniu 16 czerwca 2019 r.

² Zasady funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych reguluje ustawa z 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (tekst jedn., Dz.U. z 2017 r. poz. 1010 z późn. zm.).

³ Zmiany w systemie zachęt inwestycyjnych, Biuletyn Euro Info 1(178) 2018, s. 8.

⁴ Rewolucja w systemie wspierania inwestycji, Biuletyn Euro Info 6(183) 2018, s. 4.

⁵ Dz.U. z 2018 r. poz. 1713.

⁶ Dz.Urz. UE L 187 z 26.06.2014.

⁷ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) przyjęta uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r., <https://www.mirr.gov.pl/stroony/strategia-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju/informacje-o-strategii/>.

⁸ Lista miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze obejmująca 122 pozycje znajduje się w załączniku nr 1 do rozporządzenia (w tabeli nr 3).

⁹ Szczegółowy katalog nowoczesnych usług dla biznesu określa rozporządzenie – są to w szczególności usługi obejmujące outsourcing procesów biznesowych i usług informatycznych, usługi centrów usług wspólnych czy centrów telefonicznych (*call center*).

¹⁰ Maksymalne intensywności pomocy regionalnej dla Polski określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2014–2020 (Dz.U. z 2014 r. poz. 878).

¹¹ Dz.U. z 2014 r. poz. 878.

¹² Projekt o kosztach kwalifikujących się do objęcia pomocą przekraczających 50 mln euro. Kwota maksymalnej pomocy dla takiego projektu jest redukowana według wzoru określonego w rozporządzeniu.

¹³ Dz.U. z 2018 r. poz. 1698.

¹⁴ Na mocy rozporządzeń Ministra Przedsiębiorczości i Technologii wydanych na podstawie upoważnienia zawartego w art. 23 ust. 1 ustawy, Dz.U. z 2018 r. poz.

¹⁵ Dane kontaktowe do spółek zarządzających specjalnymi strefami ekonomicznymi/obszarami dostępne są na stronie internetowej Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu, https://www.paih.gov.pl/strefa_inwestora/sse.

Elektronizacja systemu „krajowych” zamówień publicznych odroczone

Praktyczne konsekwencje dla MŚP

Jarosław Kola

Dla wszystkich zainteresowanych funkcjonowaniem rynku zamówień publicznych proces jego elektronizacji jest obecnie niezwykle ważny. Z pewnością istotnie wpłynie on bowiem na sposób prowadzenia działalności gospodarczej przez podmioty należące do sektora MŚP zainteresowane ubieganiem się o publiczne kontrakty. Szanse i wyzwania, jakie wiążą się z elektronizacją, były już przedmiotem analizy na łamach Biuletynu Euro Info (nr 3[180], 2018). Niemniej po zaledwie kilku miesiącach temat ten znów znacząco zyskał na aktualności. Stało się tak za sprawą kolejnej zmiany przepisów regulujących zasady użycia środków komunikacji elektronicznej, a także określających sposób sporządzania, przekazywania i udostępniania dokumentów elektronicznych w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego. Chodzi mianowicie o ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. zmieniającą ustawę – Prawo zamówień publicznych oraz ustawę o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (dalej jako „nowelizacja”), która weszła w życie w połowie października. Konsekwencją tego jest również zmiana przepisów aktów wykonawczych. Wszystko to sprawia, że należy raz jeszcze podjąć temat elektronizacji zamówień publicznych, wyjaśniając w szczególności praktyczne skutki najnowszych zmian w tym zakresie na działalność przedsiębiorców ubiegających się o zamówienia publiczne w Polsce.

Podstawowy cel: odroczenie elektronizacji tzw. postępowań krajowych

Podstawowym celem przyjęcia nowelizacji było odroczenie pełnej elektronizacji zamówień publicznych poprzez opóźnienie obowiązku prowadzenia tzw. postępowań krajowych wyłącznie za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Odroczenie odnosi się zatem tylko do tzw. postępowań krajowych¹ – czyli postępowań, których wartość zamówienia została oszacowana przez zamawiających jako nieprzekraczająca tzw. progów unijnych², przedstawionych w poniższej tabeli.

Odroczenie elektronizacji dotyczy zatem wyłącznie postępowań o udzielenie zamówienia, których szacunkowa wartość jest niższa niż odpowiednie kwoty wymienione w tabeli. Takie ograniczenie zakresu nowelizacji wynika z tego, że unijne prawo zamówień publicznych zasadniczo odnosi się wyłącznie do zamówień publicznych o wartości równej lub wyższej niż wskazane powyżej progi unijne. Innymi słowy – wobec określenia w prawie unijnym momentu, od którego krajowe systemy zamówień publicznych powinny opierać się na elektronicznych środkach komunikacji, prawodawca polski mógł odroczyć ten obowiązek wyłącznie

w odniesieniu do tzw. zamówień krajowych, niepodlegających unijnemu prawu zamówień publicznych.

Uzasadnienie „odroczenia” – ułatwienie dla MŚP

Uzasadniając wskazany powyżej kluczowy cel nowelizacji – tj. odroczenie pełnej elektronizacji – podkreślano przede wszystkim korzyści, jakie ma zapewnić jej przyjęcie. W oficjalnym komunikacie Urzędu Zamówień Publicznych wyjaśniono: „analiza obecnej sytuacji na rynku zamówień publicznych, w tym doświadczenia wynikające ze stosowania od kwietnia bieżącego roku w większych zamówieniach (powyżej progów UE) przepisów dotyczących elektronicznego przekazywania Jednolitego Europejskiego Dokumentu Zamówienia, przyczyniły się do podjęcia decyzji pozwalającej uczestnikom rynku zamówień publicznych na procedowanie przy udzielaniu małych zamówień według dotychczasowych zasad. Powyższe umożliwi im lepsze przygotowanie się do pełnej elektronizacji. Proponowane rozwiązanie przyczyni się również do zwiększenia bezpieczeństwa małych, tj. poniżej progów unijnych, ale licznych zamówień udzielanych zwykle przez mniejszych zamawiających”⁴.

Zamówienie udzielane...	Wartość progu unijnego		
	Dostawy i usługi	Usługi społeczne	Roboty budowlane
...przez zamawiających należących do sektora finansów publicznych ³	144 000 euro	750 000 euro	
...przez innych zamawiających niż wymienieni powyżej	221 000 euro		5 548 000 euro
...w celu wykonywania jednego z rodzajów działalności sektorowej	443 000 euro	1 000 000 euro	
...w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa	443 000 euro	750 000 euro	

Źródło: opracowanie własne.

Oceniając wpływ projektowanych rozwiązań na przedsiębiorczość i konkurencyjność gospodarki, projektodawcy zwracali również uwagę, że nowelizacja nie wprowadzi dodatkowych obciążeń finansowych ani po stronie zamawiających, ani po stronie wykonawców, a wręcz umożliwi „przesunięcie w czasie konieczności poniesienia takich kosztów oraz innych dodatkowych obciążeń związanych z dostosowaniem do wymogów wynikających z elektronicznej zamówień publicznych”⁵.

Natomiast z punktu widzenia MŚP szczególnie istotne znaczenie mogą mieć deklaracje zawarte w uzasadnieniu do projektu nowelizacji. Projektodawcy szczególnie mocno podkreślają, że istotnym celem, którego osiągnięcie umożliwia nowelizacja, jest zabezpieczenie interesów przedsiębiorców zaliczanych do grupy MŚP. Wskazano, że „proponowane rozwiązanie prawno-legislacyjne:

- 1) zwiększy szanse na lepsze przygotowanie się wykonawców, w szczególności z sektora MŚP, do elektronicznej zamówień, w tym dysponowania przez nich kwalifikowanym podpisem elektronicznym;
- 2) zapewni lepsze szanse dla mniejszych zamawiających na przygotowanie się do wdrożenia elektronicznych narzędzi do obsługi postępowań o udzielenie zamówienia publicznego;

- 3) zdywersyfikuje zagrożenia zmniejszenia ilości ofert składanych w postępowaniach oraz unieważnienia postępowań z powodu braku ważnych ofert, ze względu na brak kwalifikowanego podpisu elektronicznego po stronie mniejszych wykonawców”⁶.

Nie sposób przy tym nie zauważyć, że pośrednio projektodawcy przyznali, że podstawowym czynnikiem decydującym o konieczności odroczenia pełnej elektronicznej jest brak pełnego wdrożenia modelu docelowego, zakładającego istnienie centralnej Platformy e-Zamówień, z którą będą zintegrowane Portale e-Uslug. Innymi słowy, potwierdzono, że proces elektronicznej zamówień publicznych nie jest jeszcze na tyle zaawansowany, by zapewnić „bezbolesne” upowszechnienie modelu udzielania zamówień opartego w pełni na elektronicznych środkach komunikacji.

Wydaje się, że projektodawcy uwzględniły sygnały płynące od uczestników rynku zamówień publicznych, że przyjęty harmonogram jego pełnej elektronicznej i dotychczasowy stan zaawansowania tego procesu mogą wywoływać wiele negatywnych konsekwencji. Oczywiście nawet mając na uwadze zmiany wynikające z nowelizacji, elektronicznej będzie wymagała zarówno od zamawiających, jak i wykonawców – szczególnie

w pierwszym okresie – dużego wysiłku: organizacyjnego, prawnego i technicznego. Niezależnie jednak od faktu, że nowelizacja jest kolejną zmianą dokonywaną tuż przed wynikającym z prawa unijnego momentem obowiązkowej elektronicznej krajowych systemów zamówień publicznych, można ocenić, że korekta procesu elektronicznej w Polsce była potrzebna. Pozostaje zatem omówić rozwiązania przyjęte w nowelizacji i wskazać ich praktyczne następstwa.

Nowy termin elektronicznej tzw. zamówień krajowych

Nowelizacja przesądza, że w postępowaniach krajowych komunikacja zamawiającego z wykonawcą będzie musiała odbywać się wyłącznie za pomocą środków komunikacji elektronicznej dopiero od **1 stycznia 2020 r.**

Warto jednak odnotować, że z pewnością faktyczny moment pełnej elektronicznej będzie nieco późniejszy. Prawodawca postanowił bowiem, że w postępowaniach krajowych wszczętych i niezakończonych do dnia 31 grudnia 2019 r. komunikacja między zamawiającym a wykonawcami będzie

odbywała się zgodnie z wyborem zamawiającego, czyli:

- za pośrednictwem operatora pocztowego,
- osobiście,
- za pośrednictwem posłańca, faksu lub przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

Oczywiście utrzymano również zasadę, że wybrany przez zamawiającego sposób przekazywania oświadczeń, wniosków, zawiadomień oraz informacji nie może ograniczać konkurencji.

Problematyczny faks

Poza realizacją głównego celu, jakim jest odroczenie pełnej elektroniczacji, nowelizacja zawiera również zmiany o bardziej szczegółowym, technicznym charakterze, które jednak mogą mieć istotne znaczenie dla funkcjonowania rynku zamówień publicznych. Co istotne, zakres ich oddziaływania **nie jest ograniczony** wyłącznie do postępowań krajowych.

Po pierwsze, prawodawca po raz kolejny zmodyfikował zasady używania faksu w komunikacji pomiędzy zamawiającym a wykonawcami. Traktowanie faksu jako środka komunikacji elektronicznej od dłuższego czasu wywoływało wiele problemów interpretacyjnych. Ostatecznie w ramach nowelizacji **prawodawca przesądził o wykreśleniu** tego narzędzia z zawartej w art. 2 pkt 17 PZP⁷ definicji środków komunikacji elektronicznej. Zmiana ta ma przede wszystkim zapewnić wewnętrzną spójność regulacji odnoszących się do komunikacji, która w odniesieniu do faksu nie była dotychczas w pełni zachowana. W postępowaniach krajowych w dalszym ciągu faks będzie mógł jednak stanowić narzędzie komunikacji – także w postępowaniach wszczętych i niezakończonych przed dniem 1 stycznia 2020 r., zamawiający będą mogli wybrać faks jako jeden z możliwych sposobów komunikacji z wykonawcami.

Warto wyjaśnić, że kwestia stosowania faksu została nieco inaczej uregulowana w odniesieniu do postępowań o udzielenie zamówienia w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa. W tym kontekście prawodawca przyjmuje jeszcze

mniej rygorystyczne stanowisko. W nowelizacji doprecyzowano, że w tych postępowaniach możliwość korzystania z faksu będzie dostępna również w postępowaniach wszczętych po 1 stycznia 2020 r. Decyzję tę uzasadniono tym, że w tym obszarze przepisy dyrektyw UE nie przewidują konieczności prowadzenia komunikacji między zamawiającym a wykonawcami wyłącznie przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, co skłoniło prawodawcę do utrzymania możliwości korzystania z faksu.

Oświadczenia i dokumenty składane w postaci elektronicznej

Nowelizacja usuwa również wątpliwości dotyczące tego, jakie konkretnie oświadczenia powinny być składane w formie elektronicznej. Zgodnie z dotychczasowym brzmieniem art. 10a ust. 5 PZP obojętne składanie dokumentów w postaci elektronicznej odnosił się do ofert, wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, a także do „oświadczeń, w tym jednolitego dokumentu”. To ostatnie sformułowanie wywoływało duże trudności interpretacyjne. Nie było bowiem jasne, do jakich oświadczeń (l. mn.) – innych niż jednolity dokument (JEDZ) – odnosi się przywołany przepis. Nowelizacja rozstrzyga ten problem i przesądza, że w postaci elektronicznej musi zostać złożone „oświadczenie [l. poj. – przyp. J.K.], o którym mowa w art. 25a, w tym jednolity dokument”. Wobec tego nie ulega już wątpliwości, że obowiązek przygotowania elektronicznego dokumentu i opatrzenia go kwalifikowanym podpisem elektronicznym odnosi się do oświadczenia składanego w celu wstępnego potwierdzenia, że wykonawca nie podlega wykluczeniu oraz spełnia warunki udziału w postępowaniu (lub ewentualnie kryteria selekcji).

Istotne praktycznie zmiany obejmą również akty wykonawcze określające szczegółowe zasady składania dokumentów i oświadczeń wykonawców w ramach komunikacji elektronicznej. Zostanie zmodyfikowana treść rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2017 r. w sprawie użycia środków

komunikacji elektronicznej w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego oraz udostępniania i przechowywania dokumentów elektronicznych. Przede wszystkim zakłada się, że jeżeli wykonawca nie będzie posiadał oryginału oświadczeń lub dokumentów (innych niż wymienione w art. 25a ust. 1) w postaci dokumentu elektronicznego, będzie mógł sporządzić i przekazać elektroniczną kopię posiadanego oświadczenia lub dokumentu. Jednocześnie zakłada się, że opatrzenie takiej kopii kwalifikowanym podpisem elektronicznym będzie równoznaczne z poświadczaniem elektronicznej kopii dokumentu za zgodność z oryginałem. Jedynym ograniczeniem jest w tym kontekście konieczność zapewnienia, by oświadczenia (lub – w razie konieczności – inne dokumenty) były poświadczane przez odpowiednie podmioty składające te oświadczenia, tj. odpowiednio przez wykonawcę, przez tzw. podmiot udostępniający zasoby (art. 22a PZP) albo przez podwykonawcę.

Warto przy tym odnotować, że w uzasadnieniu do projektu zmiany ww. rozporządzenia podkreślono, iż wprowadzenie opisanego powyżej rozwiązania jest ukierunkowane przede wszystkim na wsparcie przedsiębiorców zaliczanych do sektora MŚP. Projektodawcy wyjaśnili, że oświadczenia, o których była mowa, „są w istocie oświadczeniami własnymi wykonawcy, podwykonawcy czy podmiotu trzeciego, które nie zawsze są sporządzane na potrzeby konkretnego postępowania o udzielenie zamówienia ani tym bardziej w formie elektronicznej. Zatem dopuszczenie możliwości składania skanów oryginalnych oświadczeń lub dokumentów, sporządzonych w postaci papierowej, ma m.in. przyczynić się do sprawności i odformalizowania postępowań o udzielenie zamówienia”⁸.

Równolegle jest również projektowana zmiana przepisów wykonawczych określających szczegółowe zasady składania dokumentów. Jej autorzy potwierdzają, że przygotowywane rozwiązania zmierzają do zapewnienia, aby dokumenty:

- którymi dysponują wykonawcy, a które nie zostały oryginalnie sporządzone w postaci elektronicznej, lecz w postaci dokumentu papierowego opatrzonego własnoręcznym podpisem,

- a zarazem w odniesieniu do tych dokumentów przepisy PZP nie ustanawiają obowiązku ich złożenia w oryginale w postaci elektronicznej opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym, mogły być składane przez wykonawców jako elektroniczna kopia takiego dokumentu lub oświadczenia. Wystarczające będzie ich potwierdzenie za zgodność z oryginałem, na zasadach określonych powyżej, czyli kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Projektodawcy wskazują, że taki dokument będzie uznawany za „elektroniczne odzworowanie oryginalnego oświadczenia lub dokumentu sporządzonego pierwotnie w postaci papierowej, czyli skan oświadczenia lub dokumentu papierowego, a następnie potwierdzenie za zgodność z oryginałem w formie elektronicznej. Wprowadzenie takiej regulacji ma sprzyjać wykonawcom, zwłaszcza z sektora mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców”⁹.

Odstąpienie od wymogu komunikacji elektronicznej

Wśród istotnych zmian wynikających z nowelizacji należy wymienić również modyfikację art. 10c ust. 2 PZP, który określa sytuacje, w jakich jest możliwe odstąpienie od wynikającego z przepisów obowiązku prowadzenia postępowania z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej. Katalog tych sytuacji obejmuje przypadki, gdy ze względu na techniczne lub prawne uwarunkowania przetwarzania niektórych informacji przekazywanych w postępowaniu przez zamawiającego lub wykonawców użycie środków komunikacji elektronicznej jest niemożliwe lub co najmniej znacząco utrudnione. W świetle dotychczasowego brzmienia przepisu nie było zupełnie jasne, czy wobec zaistnienia takiego przypadku możliwość odstąpienia od wymogu użycia środków komunikacji elektronicznej przy składaniu ofert dotyczy całej oferty, czy jedynie tych jej części, które zawierają owe problematyczne informacje.

Tę właśnie wątpliwość rozstrzyga nowelizacja, przesądzając, że możliwość odstąpienia powinna być interpretowana wąsko, a zatem zasadniczo powinna

dotyczyć części oferty. W tym kontekście w uzasadnieniu do projektu nowelizacji wyjaśniono, że „możliwość złożenia także części oferty w postaci papierowej wynika z brzmienia dyrektyw UE dotyczących zamówień publicznych, dlatego tym bardziej doprecyzowanie obecnego brzmienia art. 10c ust. 2 jest zasadne. W przypadku gdy uzasadnione będzie jedynie odstąpienie od wymogu użycia środków komunikacji elektronicznej co do części oferty, pozostała jej część będzie składana zgodnie z ogólnymi zasadami”. Takie brzmienie przepisu uzasadnione jest celami, jakie przyświecały nowym dyrektywom UE dotyczącym zamówień publicznych. Zgodnie bowiem z motywem 53 dyrektywy 2014/24/UE „stosowanie innych środków komunikacji powinno być ograniczone tylko do tych części oferty, dla których droga elektroniczna nie jest wymagana”¹⁰.

Podsumowanie

Nie ulega wątpliwości, że choć analizowane zmiany mają charakter w dużej mierze techniczny, ich praktyczna doniosłość jest bardzo duża. Wydaje się, że z punktu widzenia przedsiębiorców zaliczanych do sektora MŚP kluczowe znaczenie mają następujące wnioski, które podsumowują powyższe uwagi:

- 1) najistotniejszą zmianą jest odroczenie terminu elektronicznej postępowania krajowych. Można ocenić, że to rozwiązanie jest korzystne zarówno dla zamawiających, jak i wykonawców, w szczególności z sektora MŚP. O ile bowiem nie zwalnia z obowiązku dostosowania sposobu prowadzenia działalności do wymogów elektronicznej komunikacji, to jednak powinno ułatwić lepsze przygotowanie się do jego realizacji;
- 2) potwierdzenie, że uprawnienie do odstąpienia od wymogu użycia środków komunikacji elektronicznej przy składaniu ofert powinno być interpretowane ściśle, z pewnością znacząco ograniczy możliwości w zakresie unikania elektronicznej;
- 3) zmiany odnoszące się do technicznych aspektów komunikacji między zamawiającym a wykonawcami również można ocenić pozytywnie w tym sensie, że pozwolą na znacząco jej odformalizowanie.

Wszystko to skłania do następującej refleksji generalnej: wydaje się, że przyjmując opisane rozwiązania, polski prawodawca sygnalizuje, że jego celem nie jest jedynie formalne spełnienie obowiązków wynikających z prawa unijnego, lecz dąży do tego, by proces elektronicznej wykorzystania jako szansę na usprawnienie funkcjonowania rynku zamówień publicznych. To dobry prognostyk zarówno z punktu widzenia zamawiających, jak i przedsiębiorców.

Jarosław Kola

Katedra Publicznego Prawa
Gospodarczego WPIA UAM
prawnik w WKB Wierciński,
Kwieciński, Baehr

¹ Odroczenie dotyczy postępowania krajowych, innych niż prowadzone przez centralnego zamawiającego. Należy wyjaśnić, że takie postępowania już od dnia 18 kwietnia 2017 r. są prowadzone przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

² Wartości tzw. progów unijnych określa rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie kwot wartości zamówień oraz konkursów, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

³ Z wyłączeniem uczelni publicznych, państwowych instytucji kultury, państwowych instytucji filmowych, jednostek samorządu terytorialnego oraz ich związków, jednostek sektora finansów publicznych, dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest jednostka samorządu terytorialnego, a także udzielanych przez zamawiających będących państwowymi jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej.

⁴ www.uzp.gov.pl/aktualnosci/elektronizacja-malych-zamowien-publicznych (dostęp: 12.09.2018 r.).

⁵ Ocena skutków regulacji z dnia 27 czerwca 2018 r., nr w wykazie prac (RCL): UD 397.

⁶ Uzasadnienie do rządowego projektu ustawy zmieniającej ustawę – Prawo zamówień publicznych oraz ustawę o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw, druk nr 2744 Sejmu VIII kadencji.

⁷ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych.

⁸ Uzasadnienie projektu rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie użycia środków komunikacji elektronicznej w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego oraz udostępniania i przechowywania dokumentów elektronicznych z dnia 6 września 2018 r.

⁹ Uzasadnienie projektu rozporządzenia Ministra Przedsiębiorczości i Technologii zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego z dnia 6 września 2018 r.

¹⁰ Uzasadnienie do rządowego projektu ustawy zmieniającej ustawę – Prawo zamówień publicznych oraz ustawę o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw, druk nr 2744 Sejmu VIII kadencji.

Skuteczne odzyskiwanie należności od kontrahentów zagranicznych

Elektronizacja postępowań transgranicznych

Katarzyna Rzyszczak

Naturalną konsekwencją wzrastającej aktywności przedsiębiorców na rynku europejskim jest coraz większa liczba sporów o charakterze międzynarodowym. Gdy zagraniczny partner w biznesie okazuje się nieuczciwy, nie wywiązuje się z postanowień umownych bądź zalega z zapłatą, pojawia się problem, i to zazwyczaj większy niż w przypadku podobnych sytuacji na terenie kraju. Próby polubownego rozwiązania sporów nie zawsze przynoszą oczekiwane rezultaty, a perspektywa procesu sądowego w obcym państwie wydaje się zbyt skomplikowana. Dlatego też wielu przedsiębiorców w takiej sytuacji rezygnuje z dochodzenia swoich należności. Czy rzeczywiście jest się czego obawiać?

Sprawy dotyczące roszczeń pieniężnych o charakterze transgranicznym, czyli takie, w których przynajmniej jedna ze stron ma miejsce zamieszkania lub miejsce stałego pobytu w państwie członkowskim Unii Europejskiej innym niż państwo członkowskie sądu rozpoznającego sprawę, są regulowane na szczeblu europejskim przez Rozporządzenie (WE) Nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty oraz Rozporządzenie (WE) Nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń. Głównym celem ustanowienia ww. regulacji było uproszczenie i przyspieszenie postępowań w sprawach transgranicznych. Dla przykładu szacuje się, że wprowadzenie postępowania dotyczącego drobnych roszczeń w UE spowodowało obniżenie kosztów dochodzenia należności nawet o 40% i skrócenie postępowania z 2 lat i 5 miesięcy do średnio 5 miesięcy¹. Europejskie postępowania oznaczają uniwersalną, uproszczoną i mniej kosztowną procedurę odzyskiwania należności,

jednakową dla 27 państw członkowskich UE. Wybór odpowiedniego postępowania zależy od kwoty roszczenia oraz jego charakteru.

Postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty

Pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty można wnieść w sprawach cywilnych i handlowych o charakterze transgranicznym. W ramach tego postępowania można dochodzić wyłącznie bezspornych roszczeń pieniężnych. Rozporządzenie nie ma zastosowania do spraw skarbowych, celnych lub administracyjnych ani tych, które dotyczą odpowiedzialności państwa za działania i zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej. Szczegółowa lista spraw poza zastosowaniem została określona w art. 2 ust. 2 rozporządzenia.

Pozew w sprawie europejskiego nakazu zapłaty można składać do sądów we wszystkich państwach członkowskich UE z wyjątkiem Danii. Robi się to za pomocą Formularza A, który został określony w załączniku nr I do Rozporządzenia, w języku sądu lub trybunału, w którym ma się toczyć postępowanie. O tym, czy jest wymagane złożenie dodatkowych dokumentów, decydują uregulowania danego kraju. Mogą to być np. dokumenty pełnomocnictwa czy dowody uiszczenia opłaty sądowej. Oprócz Danii każde państwo członkowskie akceptuje składanie pozwów o wydanie europejskiego nakazu zapłaty w formie papierowej, a jedynie niektóre kraje przyjmują je w formie elektronicznej.

Postępowanie w sprawie wydania europejskiego nakazu zapłaty jest postępowaniem pisemnym – nie wymaga zatem

stawiania się przed sądem. Może on za to zwrócić się o uzupełnienie pozwu, wykorzystując do tego formularz B. Termin na uzupełnienie braków bądź zmianę pozwu wyznacza dany sąd. Po zbadaniu pozwu może on uznać, że roszczenie tylko częściowo spełnia niezbędne wymogi. W takiej sytuacji sąd zaproponuje zmianę pozwu, wykorzystując do tego formularz C. Jeżeli propozycja zostanie przez powoda przyjęta, sąd wyda europejski nakaz zapłaty co do ograniczonej części żądania. Brak odpowiedzi powoda w terminie bądź nieprzyjęcie propozycji sądu będzie skutkowało całkowitym odrzuceniem pozwu. W tym celu sąd wykorzysta formularz D. W takiej sytuacji, a także w przypadku odrzucenia pozwu przez sąd, powód może dochodzić swojego roszczenia zgodnie z prawem krajowym państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę sąd rozpatrujący sprawę.

W przypadku pozytywnego rozpatrzenia pozwu sąd wydaje europejski nakaz zapłaty na formularzu E, po uiszczeniu opłat określonych przepisami krajowymi. Europejski nakaz zapłaty obejmuje swoim zakresem kwotę roszczenia głównego oraz naliczone odsetki (ustawowe bądź umowne), jeżeli powód wnosił o ich zasądzenie. Staje się on wykonalny dopiero, gdy pozwany nie wnieśli sprzeciwu (wykorzystując do tego formularz F) w terminie 30 dni od doręczenia nakazu. Stwierdzenie wykonalności, wydawane na formularzu G, oznacza, że nakaz jest wykonalny we wszystkich państwach członkowskich bez potrzeby stwierdzenia wykonalności i bez możliwości sprzeciwienia się jego uznaniu.

W kolejnym kroku powód musi złożyć wniosek o wykonanie nakazu w sądzie lub innym właściwym organie kraju wykonania. Nie mają one prawa ponownego badania pozwu. Wykonalność jest zatem stwierdzana w sposób

automatyczny. W przypadku wniesienia sprzeciwu przez pozwanego sprawa jest z reguły kontynuowana przed właściwymi sądami państwa członkowskiego wydania. Powód może jednak określić w pozwie, że żąda zakończenia postępowania w przypadku wniesienia sprzeciwu. Ta informacja nie jest przekazywana pozwanemu. Istnieje ryzyko, że w trakcie trwania postępowania o wydanie europejskiego nakazu zapłaty pozwany wycofa środki przechowywane na rachunku bankowym prowadzonym w jednym z państw członkowskich. Aby zapobiec takim sytuacjom, ustanowiono na szczeblu europejskim procedurę nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym. Umożliwia on zablokowanie kwoty wysokości roszczenia na rachunku bankowym dłużnika. Wierzyciel musi jednak przedstawić dowody świadczące o istniejącym ryzyku związanym z dochodzeniem roszczenia.

Postępowanie w sprawie drobnych roszczeń

Postępowanie w sprawie drobnych roszczeń ma zastosowanie do roszczeń transgranicznych o charakterze cywilnym i handlowym. Można je jednak zastosować tylko do roszczeń nieprzekraczających kwoty 5000 euro, a także roszczeń niepieniężnych. W odróżnieniu od europejskiego nakazu zapłaty postępowanie w sprawie drobnych roszczeń można wykorzystać w sprawach spornych. Z postępowania wyłączone są sprawy dotyczące prawa rodzinnego, sprawy alimentacyjne, sprawy związane z zatrudnieniem i ubezpieczeniem społecznym oraz sprawy dotyczące upadłości.

Pozew składa się w języku sądu lub trybunału, w którym ma toczyć się postępowanie, wykorzystując formularz A. W części poświęconej uzasadnieniu warto przedstawić jak największą liczbę dokumentów (dowodów) do każdego oddzielnego elementu roszczenia, aby sąd miał możliwość określenia wartości przedmiotu sporu.

Pozew należy przesłać do sądu bezpośrednio, za pośrednictwem poczty lub innych środków komunikacji, takich jak faks lub poczta elektroniczna, akceptowalnych przez organ.

Jeżeli dane przedstawione w pozwie nie są wystarczające, sąd może zażądać dalszych informacji, wykorzystując do tego formularz B. Sąd może również uznać, że powództwo jest poza zakresem postępowania w sprawie drobnych roszczeń lub wartość przedmiotu sporu przekracza 5000 euro. Po przekazaniu tej informacji powodowi może on wycofać pozew; w przeciwnym wypadku sąd przeprowadzi postępowanie zgodnie z odpowiednim postępowaniem krajowym. W terminie 14 dni od otrzymania poprawnie wypełnionego pozwu sąd przesyła pozwanemu kopię formularza pozwu i dokumenty uzupełniające wraz z formularzem na udzielenie odpowiedzi na pozew (formularz C). Pozwany ma możliwość przesłania odpowiedzi na formularzu lub w inny sposób. W odpowiedzi może przyjąć roszczenie lub podważyć je w całości bądź w części. Pozwany ma również możliwość wniesienia powództwa wzajemnego na formularzu A.

W terminie 14 dni od otrzymania odpowiedzi sąd przekazuje powodowi jej kopię wraz z dodatkowymi dokumentami. Jeżeli zgłoszone zostało powództwo wzajemne, to powód ma tym razem 30 dni na odpowiedź.

Postępowanie w sprawie drobnych roszczeń jest postępowaniem pisemnym, a co za tym idzie, nie wymaga osobistego stawiania się w sądzie. Jedynie w wyjątkowych sytuacjach, jeśli

sąd uzna to za niezbędne, może zarządzić przeprowadzenie rozprawy. W celu zminimalizowania kosztów oraz przyspieszenia postępowania przepisy rozporządzenia zachęcają do wykorzystania środków komunikacji elektronicznej (np. telekonferencje) w rozprawach lub w ramach przeprowadzania postępowania dowodowego.

W przypadku braku odpowiedzi ze strony pozwanego w ciągu 30 dni sąd wyda orzeczenie w sprawie roszczenia. Jest ono wykonalne we wszystkich państwach członkowskich UE bez konieczności uzyskania stwierdzenia wykonalności w państwie członkowskim wykonania.

Elektronizacja - kolejny krok na drodze upraszczania postępowań transgranicznych

Kolejnym krokiem w kierunku uproszczenia realizacji spraw transgranicznych jest ich elektronizacja. Komunikacja i wymiana danych *online* realnie usprawnia procesy gospodarcze, administracyjne i coraz szybciej wkracza w obszar sądownictwa. Elektronizacja postępowań sądowych umożliwia wnoszenie pozwów, odbieranie i składanie niezbędnych pism w sprawie,

niezależnie od miejsca pobytu. Ponadto brak konieczności osobistego stawiania się w sądzie, a nawet wykorzystywania poczty tradycyjnej czy usług kurierskich w celu dostarczenia dokumentów znacząco redukuje koszty postępowania. Kolejnym czynnikiem przemawiającym za elektroniczną postępowaniem jest oszczędność czasu. Pisma doręczane są natychmiastowo, o każdej porze dnia, bez względu na godziny pracy sądu. Dostarczenie dokumentów jest potwierdzane przez system, gwarantując skuteczność podjętych działań – problem „zaginięcia” listów przestaje być realny. Postępowanie przyspiesza dzięki eliminacji kilkukrotnej wymiany papierowej korespondencji. Argumenty te wydają się być szczególnie zasadne, gdy mowa o sprawach transgranicznych, w których sąd właściwy ma siedzibę poza granicami kraju zainteresowanego przeprowadzeniem postępowania transgranicznego.

Rozporządzenia dotyczące europejskiego nakazu zapłaty oraz drobnych roszczeń stanowią, że postępowania są wszczynane za pośrednictwem poczty lub innych środków komunikacji, takich jak faks lub poczta elektroniczna, akceptowanych przez państwo członkowskie, w którym wszczyna się postępowanie. Informacje o akceptowalnych środkach komunikacji są przesyłane przez państwa członkowskie do Komisji Europejskiej, a następnie podawane do wiadomości publicznej na portalu e-Justice (www.e-justice.europa.eu). Okazuje się, że możliwość przeprowadzenia postępowania drogą elektroniczną nadal nie jest powszechnym rozwiązaniem. Niewystarczający poziom wykorzystania technologii informacji i komunikacji w zakresie realizacji ww. postępowań *online* może mieć negatywny wpływ na atrakcyjność postępowań transgranicznych, a zatem ich stosunkowo małą popularność wśród przedsiębiorców i obywateli.

Realne działania w kierunku elektronicznej

Mając na uwadze liczne korzyści płynące z elektronicznej europejskich postępowań transgranicznych, Komisja Europejska aktywnie wspiera i współfinansuje

Komunikacja i wymiana danych *online* realnie usprawnia procesy gospodarcze, administracyjne

inicjatywy w tym zakresie. Jedną z nich był Projekt e-CODEX, który ma na celu ułatwienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości na poziomie europejskim poprzez zastosowanie technologii ICT. E-CODEX, zakończony w 2016 r., przygotował infrastrukturę zapewniającą przedsiębiorcom oraz obywatelom łatwy dostęp do środków prawnych w Europie, w tym omówionych w niniejszym artykule uproszczonych postępowań. Bazując na komponentach technicznych dostarczonych przez projekt, w 2015 r. uruchomiono platformę dla polskich przedsiębiorców i obywateli umożliwiającą realizację postępowań w sprawie europejskiego nakazu zapłaty oraz drobnych roszczeń drogą elektroniczną.

Przeprowadzone postępowania w ramach pilotażu projektu wywoływały skutki prawne podobnie jak w przypadku tradycyjnego złożenia pozwu w sądzie. Polska platforma e-CODEX została stworzona jako rozwiązanie krajowe, umożliwiając elektroniczne składanie pozwów z Polski do wybranych krajów UE. Docelowo portal e-Justice ma stać się kompleksowym elektronicznym punktem kontaktowym w dziedzinie sprawiedliwości. Integracja sądów z portalem e-Justice jest obecnie realizowana w projekcie e-CODEX PLUS. W Polsce prace związane z uruchomieniem komunikacji elektronicznej zostaną przeprowadzone w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Śródmieścia oraz w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu. Projekt umożliwi dostosowanie krajowych systemów informatycznych do odbioru elektronicznych dokumentów z portalu e-Justice. Dodatkowo zakłada przeprowadzenie kompleksowych testów w celu weryfikacji poprawności działania wdrożonego rozwiązania. Efektem realizacji e-CODEX PLUS będzie podłączenie sądów z krajów uczestniczących w projekcie do portalu e-Justice i umożliwienie odbioru pozwów w ramach europejskiego nakazu zapłaty oraz postępowania w sprawie drobnych roszczeń.

Rezultaty projektu będą dostępne już w 2019 r. Docelowo przedsiębiorca bądź obywatel złoży pozew poprzez system portalu e-Justice, niezależnie od kraju, do którego jest składany pozew. Portal e-Justice szybko i bezpiecznie dostarczy dokumenty do właściwego sądu dzięki narzędziom komunikacji elektronicznej. Sprawne działanie pojedynczego punktu kontaktowego w zakresie e-Sądownictwa wymaga podłączenia jak największej liczby sądów z krajów UE. Tylko wtedy będą widoczne realne korzyści i usprawnienia w realizacji europejskich postępowań sądowych. Uczestnictwo w projekcie e-CODEX Plus oraz podobnych inicjatywach finansowanych ze środków UE jest jednak dobrowolne, zatem to od zaangażowania krajów UE zależy budowa elektronicznego wymiaru sprawiedliwości w Europie.

Europejskie postępowania transgraniczne stanowią szansę dla europejskich przedsiębiorców zmagających się z nieuczciwymi kontrahentami. Wielu z nich rezygnuje z dochodzenia roszczeń z obawy przed skomplikowanym i kosztownym postępowaniem przed obcym sądem. Uproszczone i jednolite postępowania europejskie są odpowiedzią na te obawy. Możliwość ich elektronicznej realizacji stanowi dodatkową wartość i pozwala na dalsze usprawnienie procesu. W dobie licznych elektronicznych usług, zarówno komercyjnych, jak i publicznych, ten sposób działania wydaje się zasadny i pożądanym również w obszarze sądownictwa. Nowoczesne technologie zapewniają bezpieczeństwo procesu, a jednocześnie zwiększają dostęp do postępowań sądowych i skracają czas ich trwania.

Katarzyna Rzyszczyk

Dział Elektronicznej Gospodarki,
Instytut Logistyki i Magazynowania

¹ Sprawozdanie w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń oraz rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (COM(2013)0794 – C7-0414/2013 – 2013/0403(COD)), www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-20150140+0+DOC+XML+V0//PL.

Outsourcing danych osobowych w dystrybucji ubezpieczeń

Obowiązki agentów i brokerów

Wojciech Kapica, Michał Ćwiakowski

Dystrybucja ubezpieczeń jest nowym pojęciem, które zostało wprowadzone do systemu prawnego ustawą z 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń. Co do zasady jej przepisy wchodzi w życie 1 października 2018 r. Choć pojęcie jest nowe, opisuje ono dobrze już znaną i funkcjonującą także obecnie działalność zakładów ubezpieczeń, agentów i brokerów. Z punktu widzenia tematyki niniejszego artykułu w ramach dystrybucji ubezpieczeń będą nas interesować działania podejmowane przez tych dwóch ostatnich. Wobec tego w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że agent ubezpieczeniowy jest przedsiębiorcą, wykonuje działalność na podstawie umowy agencyjnej z zakładem ubezpieczeń (art. 3 ust. 1 pkt 1 i art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń). Natomiast broker ubezpieczeniowy jest to osoba fizyczna albo prawna, która posiada zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej, oraz jest wpisany do rejestru brokerów (art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń). W związku z normalnymi czynnościami agentów i brokerów ubezpieczeniowych dochodzi do transferów danych osobowych, które wymagają analizy i kwalifikacji na gruncie unijnego rozporządzenia PE i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (dalej: RODO). Ponieważ w wyniku tego transferu jedna z jego stron pozyskuje dane osobowe za pośrednictwem tej drugiej, dochodzi tu do pewnego rodzaju outsourcingu danych osobowych.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń dystrybucja ubezpieczeń jest działalnością wykonywaną wyłącznie przez dystrybutora ubezpieczeń, czyli zakład ubezpieczeń, agenta ubezpieczeniowego, agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające lub brokera ubezpieczeniowego (definicja dystrybutora ubezpieczeń – art. 3 ust. 1 pkt 8 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń). W przypadku dystrybucji prowadzonej samodzielnie przez zakład

ubezpieczeń w ramach tego procesu nie będziemy mieli do czynienia z transferem danych osobowych pomiędzy różnymi podmiotami, dlatego ten rodzaj dystrybucji pozostanie poza zakresem rozważań podjętych w tym artykule.

Dystrybucja ubezpieczeń oznacza działalność, która polega na:

- 1) doradzaniu, proponowaniu lub wykonywaniu innych czynności przygotowawczych zmierzających do zawarcia umów ubezpieczenia lub umów gwarancji ubezpieczeniowych;
- 2) zawieraniu umów ubezpieczenia lub umów gwarancji ubezpieczeniowych w imieniu zakładu ubezpieczeń, w imieniu lub na rzecz klienta albo bezpośrednio przez zakład ubezpieczeń;
- 3) udzielaniu pomocy przez pośrednika ubezpieczeniowego w administrowaniu umowami ubezpieczenia lub umowami gwarancji ubezpieczeniowych i ich wykonywaniu, także w sprawach o odszkodowanie lub świadczenie.

Wykonywanie czynności wymienionych w powyższym katalogu niewątpliwie wiąże się z operacjami przetwarzania danych osobowych, które są niezbędne do ich realizacji. W szczególności wtedy, ale nie tylko, kiedy klientem dystrybutora, będącym ubezpieczającym, ubezpieczonym lub poszukującym ochrony ubezpieczeniowej, jest osoba fizyczna. W grę wchodzi tu przetwarzanie danych identyfikacyjnych niezbędnych do zawarcia umowy ubezpieczenia, takich jak imię, nazwisko, adres, PESEL, danych kontaktowych, czyli numer telefonu lub adres e-mail, ale także danych dotyczących stanu majątkowego czy wreszcie stanu zdrowia, stanowiących szczególną kategorię danych osobowych – tzw. dane wrażliwe (art. 9 ust. 1 RODO). Słowem dygresji: RODO definiuje określenie przetwarzania danych i wskazuje, że jest to m.in. zbieranie, utrwalanie, organizowanie, porządkowanie,

przechowywanie, adaptowanie lub modyfikowanie, pobieranie, przeglądanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez przesłanie, rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnienie, dopasowanie, łączenie, ograniczanie, usuwanie oraz niszczenie (art. 4 pkt 2 RODO).

Nieodłącznym elementem operacji przetwarzania danych osobowych klientów przez dystrybutorów jest ich transfer (pomiędzy nimi a zakładami ubezpieczeń). W zależności od rodzaju dystrybutora (agent lub broker) inny będzie zarówno kierunek tego transferu, jak i jego kwalifikacja prawna, a także idące za nią konsekwencje oraz obowiązki na gruncie przepisów o ochronie danych osobowych. Dlatego zagadnienia związane z działalnością agentów i brokerów wymagają oddzielnego omówienia.

Transfer danych osobowych w ramach działalności agentów ubezpieczeniowych

Przez agenta ubezpieczeniowego na potrzeby niniejszych rozważań należy rozumieć zarówno agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń, jak i agenta ubezpieczeniowego w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń. Z punktu widzenia przepisów o ochronie danych osobowych logika ich działania jest taka sama. Jak zostało wskazane powyżej, agent ubezpieczeniowy, wpisany do właściwego rejestru, jest przedsiębiorcą, który wykonuje działalność agencyjną na podstawie umowy z zakładem ubezpieczeń. Czynności agencyjne w zakresie dystrybucji ubezpieczeń są wykonywane przez niego w imieniu lub na rzecz zakładu ubezpieczeń (art. 4

ust. 3 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń). Podstawowym celem przetwarzania danych osobowych przez agenta w ramach czynności agencyjnych jest złożenie oferty klientowi, zawarcie umowy i późniejsze wykonywanie jej w określonym zakresie. Ponieważ te czynności są objęte umową agencyjną i wykonywane w imieniu lub na rzecz zakładu ubezpieczeń, należy uznać, że także operacje przetwarzania danych osobowych, służące wykonaniu tej umowy, są dokonywane w imieniu zakładu ubezpieczeń. Pomiędzy zakładem ubezpieczeń a agentem dochodzi zatem do powierzenia przetwarzania danych osobowych. To zakład ubezpieczeń jako administrator decyduje o celu i zakresie tego przetwarzania, zaś agent jest jedynie wykonawcą tych decyzji. Oznacza to, że jest on podmiotem przetwarzającym w rozumieniu art. 4 pkt 8 RODO, tj. osobą fizyczną lub prawną, organem publicznym, jednostką lub innym podmiotem, który przetwarza dane osobowe w imieniu administratora.

Źródło pochodzenia danych osobowych przetwarzanych w ramach tych czynności nie będzie miało znaczenia dla kwalifikacji stosunków łączących agenta z zakładem ubezpieczeń, jako powierzenia przetwarzania. Może być ono dwojakiego rodzaju. Po pierwsze, dane osobowe przetwarzane w ramach czynności agencyjnych mogą pochodzić od zakładu ubezpieczeń. Dzieje się tak na przykład wówczas, gdy zakład ubezpieczeń występując w roli administratora, przekaże agentowi zbiory zawierające dane jego klientów. Po drugie, agent ubezpieczeniowy może samodzielnie pozyskiwać dane osobowe potencjalnych klientów w celu dalszego wykonywania czynności agencyjnych w imieniu lub na rzecz danego zakładu ubezpieczeń. W tym wypadku nadal pozostanie podmiotem przetwarzającym, przy czym jedną z operacji objętych powierzeniem będzie zbieranie danych osobowych w imieniu zakładu, czyli administratora.

Status podmiotu przetwarzającego nie budzi wątpliwości, dopóki operacje przetwarzania danych osobowych mieszczą się w zakresie czynności zleconych umową z konkretnym zakładem ubezpieczeń. Sytuacja komplikuje się wtedy, kiedy agent zbiera i przetwarza dane osobowe dla celów własnej

działalności. Dzieje się tak w szczególności w przypadku tzw. multiagentów działających na rzecz wielu ubezpieczycieli, którzy, przechowując i przetwarzając dane osobowe klientów, oferują produkty różnych zakładów ubezpieczeniowych. Trudno wówczas obronić tezę, że wykonują te czynności w imieniu jakiegoś konkretnego administratora, a czynności te zostały im jedynie powierzone do wykonania. W tych okolicznościach, co do tego rodzaju przetwarzania danych, należy takiego agenta uznać za odrębnego administratora danych osobowych.

Transfer danych osobowych w ramach działalności brokerów ubezpieczeniowych

Dla przypomnienia – brokerem ubezpieczeniowym jest osoba fizyczna albo osoba prawna posiadająca wydane przez organ nadzoru zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń, wpisana do rejestru brokerów (art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń). Co ważne, broker ubezpieczeniowy, w ramach prowadzonej przez siebie działalności, wykonuje czynności w zakresie dystrybucji ubezpieczeń w imieniu lub na rzecz klienta (art. 4 ust. 4 ustawy o dystrybucji

ubezpieczeń) i działa na podstawie piśmennego pełnomocnictwa udzielonego przez klienta (art. 27 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń).

W ramach swojej działalności broker **nie działa** w imieniu lub na rzecz zakładu ubezpieczeń. Jego rola jest zatem odwrotna niż agenta. W relacji z zakładem ubezpieczeń broker reprezentuje klienta. Co więcej, ustawa o dystrybucji ubezpieczeń, w art. 30 ust. 1 pkt 2, wprost zakazuje brokerom pozostawania w stałym stosunku umownym z zakładami ubezpieczeń, agentami ubezpieczeniowymi lub agentami oferującymi ubezpieczenia uzupełniające. Przy czym należy zwrócić uwagę, że powyższe ograniczenie nie dotyczy sytuacji, kiedy umowa obejmuje ubezpieczenie, zgodnie z którą broker ubezpieczeniowy jest ubezpieczonym lub ubezpieczającym. Ograniczenie to nie dotyczy również umowy zawartej przez brokera z zakładem ubezpieczeń dotyczącej sposobu wzajemnego rozliczania się z tytułu wykonywania czynności brokerskich w zakresie ubezpieczeń (art. 30 ust. 2 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń).

Przy wykonywaniu czynności brokerskich dochodzi jednak do transferu danych osobowych pomiędzy brokerem a zakładem ubezpieczeń, np. w przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia. W wypadku działalności brokerów należy uznać, że transfer ten stanowi udostępnienie danych osobowych

pomiędzy odrębnymi administratorami. Brak tutaj przesłanek pozwalających twierdzić, że zachodzi powierzenie przetwarzania danych jednemu podmiotowi przez drugi ze względu na to, że broker nie jest połączony stosunkiem umownym z zakładem ubezpieczeń zlecającym wykonanie określonych czynności. Ponadto zarówno jeden, jak i drugi podmiot mają własne, odrębne cele przetwarzania danych, a wobec tego są postrzegani jako odrębni administratorzy danych osobowych.

Konsekwencje na gruncie RODO

Zasady powierzenia przetwarzania danych osobowych reguluje art. 28 RODO. Jak wspomniano, w przypadku określonych relacji pomiędzy agentem a zakładem ubezpieczeń, stanowiących powierzenie przetwarzania danych osobowych, niezbędne jest spełnienie przez te podmioty obowiązków wynikających z tego przepisu. Należy do nich przede wszystkim obowiązek zawarcia umowy, określającej m.in. przedmiot, czas trwania, charakter, cel, rodzaj danych osobowych oraz wzajemne prawa i obowiązki administratora i podmiotu przetwarzającego. Niniejsza umowa powinna zostać zawarta w formie pisemnej (w tym elektronicznej) pomiędzy podmiotem przetwarzającym a administratorem. Zgodnie z omawianym przepisem RODO w zakresie wzajemnych praw i obowiązków umowa powinna stanowić, że podmiot przetwarzający m.in.:

- przetwarza dane wyłącznie na polecenie administratora (chyba że obowiązek taki nakłada na niego prawo Unii lub państwa członkowskiego, któremu podlega podmiot przetwarzający);
- zapewnia, aby osoby przetwarzające dane osobowe zobowiązały się do zachowania tajemnicy;
- gwarantuje wdrożenie środków technicznych i organizacyjnych, które zapewnią zgodność z RODO, a dzięki temu ochronę praw osób, których te dane dotyczą, podejmuje środki wskazane w art. 32 RODO;
- po zakończeniu świadczenia usług związanych z przetwarzaniem,

zależnie od decyzji administratora, usuwa lub zwraca mu wszelkie dane osobowe, chyba że prawo Unii lub państwa członkowskiego nakazuje przechowywanie danych;

- umożliwia administratorowi lub audytorowi upoważnionemu przez administratora przeprowadzanie audytów, w tym inspekcji, i przyczynia się do nich.

Agent ubezpieczeniowy jako podmiot przetwarzający ma obowiązek wdrożenia środków umożliwiających zapewnienie bezpieczeństwa przetwarzania. RODO wskazuje przykładowe środki bezpieczeństwa. Pierwszym z nich jest **pseudonimizacja**, to znaczy przetworzenie danych osobowych w taki sposób, aby nie pozwolił on na jednoznaczny identyfikację osoby. Zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 5 RODO „pseudonimizacja” oznacza przetworzenie danych osobowych w taki sposób, by nie można ich było już przypisać konkretnej osobie, której dane dotyczą, bez użycia dodatkowych informacji, pod warunkiem że takie dodatkowe informacje są przechowywane osobno i są objęte środkami technicznymi i organizacyjnymi uniemożliwiającymi ich przypisanie zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej.

Drugim środkiem służącym do zachowania bezpieczeństwa danych osobowych jest **szyfrowanie**. W RODO nie odnajdziemy definicji szyfrowania, jednak możemy zasugerować, że z pewnością szyfrowanie opiera się na silnych algorytmach, które umożliwiają ochronę informacji przed dostępem osób nieupoważnionych.

Artykuł 32 RODO wyraźnie wskazuje na obowiązek ciążyący na administratorze i przetwarzającym do zapewnienia stopnia bezpieczeństwa danych osobowych odpowiadającego ryzyku naruszenia praw lub wolności osób fizycznych. Należy zwrócić uwagę, że ten wymóg nie jest nowy, poprzednio obowiązująca ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych również go wskazywała. Dodatkowo, zgodnie z art. 32 RODO, przetwarzający powinien posiadać odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, aby zapewnić bezpieczeństwo w ramach ciągłego zapewniania poufności, integralności, dostępności i odporności systemów

i usług przetwarzania. Zgodnie z tym zaleceniem trzeba mieć na uwadze bezpieczeństwo cyberprzestrzeni. Przetwarzający powinien zapewnić również zdolność do szybkiego przywrócenia dostępności danych osobowych oraz weryfikacji zabezpieczeń, tzn. regularne testowanie, mierzenie i ocenianie skuteczności zastosowanych środków.

Jednocześnie podmiot przetwarzający (agent ubezpieczeniowy), niebędący w określonym zakresie samodzielnym administratorem danych osobowych, o czym była mowa powyżej, jest zwolniony z tych obowiązków RODO, które ciążą wyłącznie na administratorach. Przede wszystkim nie musi realizować obowiązków informacyjnych wobec osób, których dane dotyczą, czy też prawa do przenoszenia danych lub ograniczenia przetwarzania. Choć podmiot przetwarzający powinien w miarę możliwości wspomagać administratora w realizacji praw osób, których dane dotyczą, obowiązek ich bezpośredniego wykonania łączy na administratorze, co może się oczywiście odbić na powierzonych operacjach przetwarzania, ale już tylko pośrednio. Także podstawa prawna podejmowanych przez podmiot przetwarzający operacji przetwarzania danych, o ile mieści się w zakresie powierzenia przez administratora, jest oparta na przesłankach „uzyskanych” przez samego administratora.

W przypadku udostępniania danych pomiędzy odrębnymi administratorami, jak w przypadku realizacji czynności brokerskich, na linii broker – zakład ubezpieczeń RODO nie reguluje w sposób szczególny obowiązków administratorów. Każdy z nich oddzielnie i w pełnym zakresie jest obowiązany do pełnego zastosowania wymogów RODO, w tym uzyskania lub identyfikacji podstaw prawnych przetwarzania, realizacji obowiązków informacyjnych oraz innych praw podmiotów danych.

Wojciech Kapica

counsel, szef praktyki
bankowo-finansowej
w jednej z polskich kancelarii

Michał Cwiakowski

associate
w jednej z polskich kancelarii

Uzgodnienia transgraniczne

Obowiązek przekazywania informacji dla podatników i pełnomocników

Marta Chorzępa-Starosta

5 czerwca 2018 r. został opublikowany tekst dyrektywy Rady (UE) 2018/822 z dnia 25 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2011/16/UE w zakresie obowiązku automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania w odniesieniu do podlegających zgłoszeniu uzgodnień transgranicznych¹. Przepisy te same dyrektywy weszły w życie 25 czerwca 2018 r., a początek jej stosowania przypada na 1 lipca 2020 r. Przepisy definiują pojęcie uzgodnień transgranicznych, a także wskazują zakres obowiązków ciążących na pełnomocnikach (zwanych tu pośrednikami) oraz podatnikach.

Co należy rozumieć przez pojęcie uzgodnień transgranicznych

Pojęcie „uzgodnienia transgraniczne” zostało zdefiniowane w dyrektywie ws. uzgodnień transgranicznych. Zakres definicyjny uzgodnienia transgranicznego obrazuje Rysunek 1.

Rysunek 1. Pojęcie uzgodnień transgranicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dyrektywy ws. uzgodnień transgranicznych.

Wynika z niego, że z uzgodnieniami transgranicznymi mamy do czynienia wtedy, kiedy dochodzi do przyjęcia pewnych ustaleń dotyczących działalności przedsiębiorcy wywierających skutek w więcej niż jednym państwie członkowskim albo państwie członkowskim i państwie trzecim. Niemniej niezbędne jest jeszcze spełnienie dodatkowego warunku, tzn. co najmniej jednego ze wskazanych:

- nie wszyscy uczestnicy uzgodnienia są rezydentami podatkowymi w tej samej jurysdykcji podatkowej;

Przykład: W uzgodnieniu uczestniczą: Spółka A będąca podatnikiem w Polsce oraz Spółka B będąca podatnikiem we Francji.

- co najmniej jeden uczestnik jest jednocześnie rezydentem podatkowym więcej niż jednej jurysdykcji podatkowej;

Przykład: W uzgodnieniu uczestniczy Spółka A będąca podatnikiem w Polsce oraz we Francji.

- co najmniej jeden uczestnik prowadzi działalność w innej jurysdykcji podatkowej za pośrednictwem stałego zakładu, a zakres uzgodnienia pokrywa się z jego działalnością gospodarczą;

Przykład: W uzgodnieniu uczestniczy Spółka A będąca podatnikiem w Polsce, gdzie prowadzi swoją działalność gospodarczą, oraz Spółka B będąca zakładem zagranicznym Spółki A we Francji.

- co najmniej jeden uczestnik prowadzi działalność gospodarczą w innej jurysdykcji podatkowej, nie będąc jej rezydentem podatkowym ani nie posiadając stałego zakładu;

Przykład: W uzgodnieniu uczestniczy Spółka A będąca podatnikiem w Polsce, ale świadcząca swoje usługi we Francji, przy czym nie ma zarejestrowanego tam swojego zakładu ani nie jest traktowana tam jako podatnik.

- uzgodnienie może mieć wpływ na automatyczną wymianę informacji lub na wskazanie własności rzeczywistej.

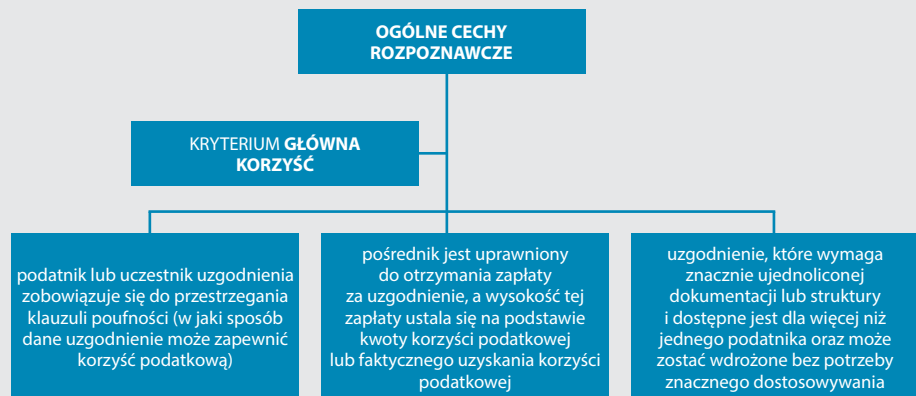
Należy przy tym pamiętać, że uzgodnienie transgraniczne może być podzielone na kilka etapów, niemniej nie wpływa to na jego charakter w rozumieniu ww. dyrektywy. Tym samym, pomimo podzielenia przez przedsiębiorcę uzgodnienia transgranicznego na określone etapy, to uzgodnienie traktowane jest jako całość i może podlegać obowiązkowemu raportowaniu.

Nie każde uzgodnienie transgraniczne, które spełnia ww. wymogi definicyjne, będzie jednak podlegało obowiązkowi raportowania – będzie to dotyczyło tylko tych, które spełniają określone w dyrektywie **cechy rozpoznawcze**, tj.:

- ogólne cechy rozpoznawcze wiążące się z kryterium głównej korzyści (rys. 2);
- szczególne cechy rozpoznawcze wiążące się z kryterium głównej korzyści (rys. 3);
- szczególne cechy rozpoznawcze powiązane z transakcjami transgranicznymi (rys. 4);
- szczególne cechy rozpoznawcze powiązane z automatyczną wymianą informacji i własnością rzeczywistą (rys. 5);
- szczególne cechy rozpoznawcze powiązane z ustalaniem cen transferowych (rys. 6).

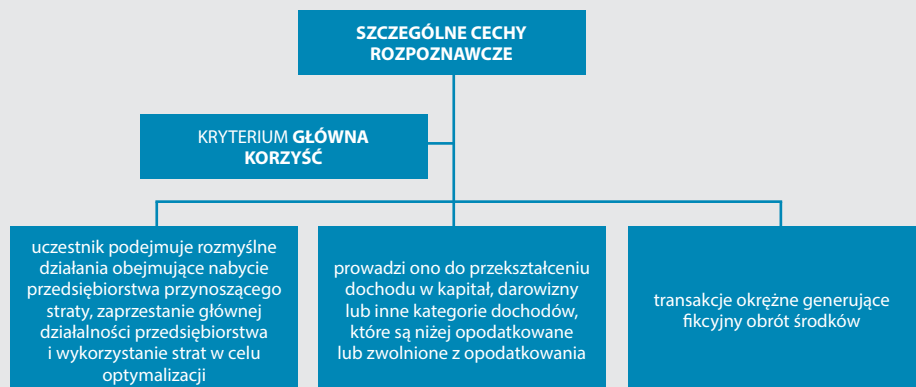
Rysunek 2. Ogólne cechy rozpoznawcze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dyrektywy ws. uzgodnień transgranicznych.

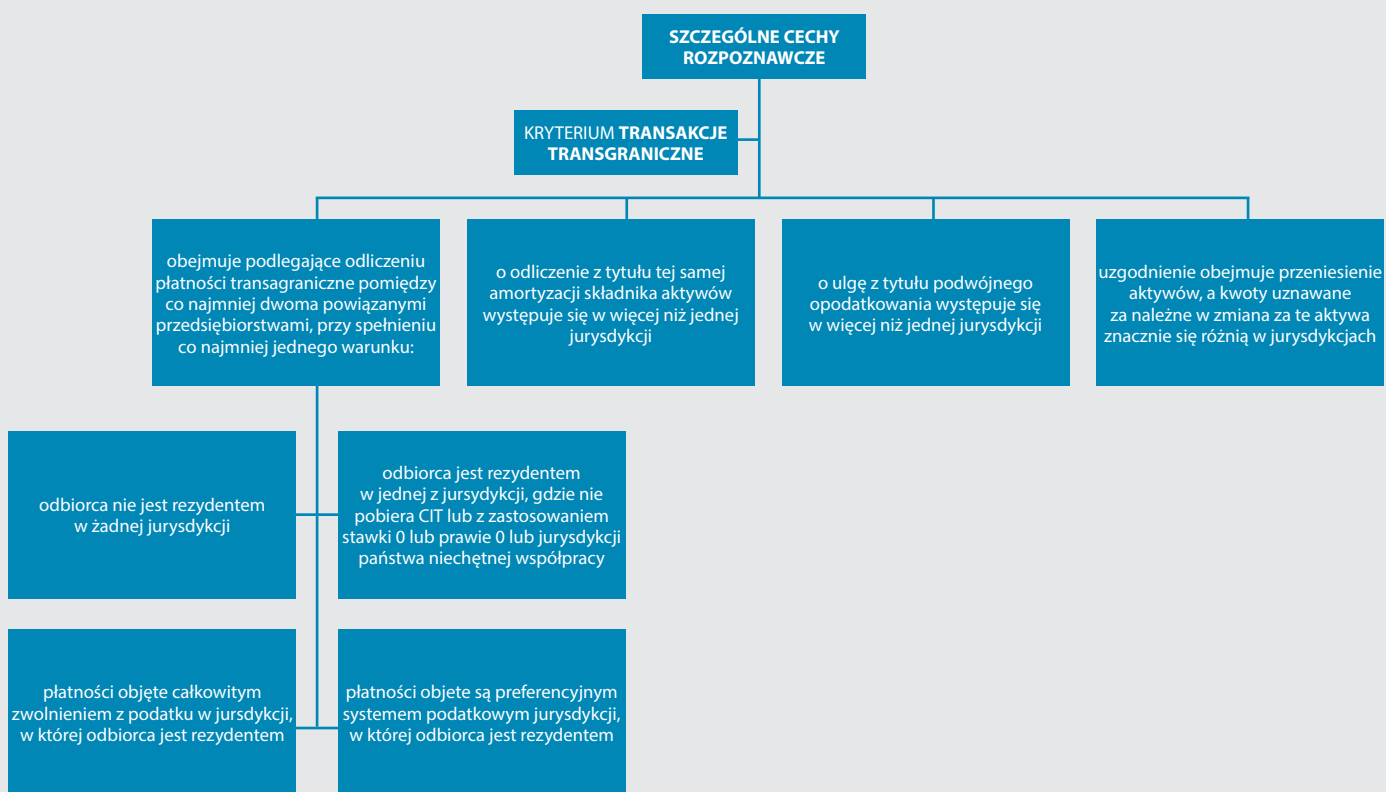
To, co należy rozumieć przez pojęcie każdej wspomnianej cechy rozpoznawczej lub właściwej grupy cech rozpoznawczych, zostało wskazane bezpośrednio w dyrektywie ws. uzgodnień transgranicznych. W tym zakresie głównym kryterium, które należy brać pod uwagę, jest uzyskanie **korzyści po stronie uczestników uzgodnienia transgranicznego**. Z racji tego, że przepisy dotyczące obowiązku raportowania uzgodnień transgranicznych są elementem walki prawodawcy unijnego z agresywną optymalizacją podatkową,

Rysunek 3. Szczególne cechy rozpoznawcze – kryterium głównej korzyści

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dyrektywy ws. uzgodnień transgranicznych.

Rysunek 4. Szczególne cechy rozpoznawcze – kryterium transakcji transgranicznych

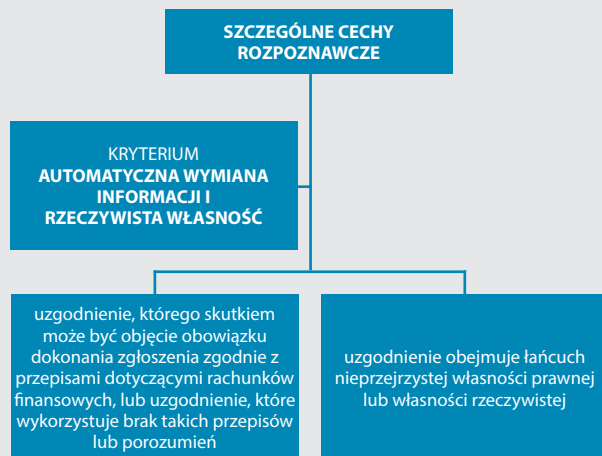

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dyrektywy ws. uzgodnień transgranicznych.

Rysunek 5. Szczególne cechy rozpoznawcze – kryterium automatycznej wymiany informacji i rzeczywistej własności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dyrektywy ws. uzgodnień transgranicznych.

Rysunek 6. Szczególne cechy rozpoznawcze – kryterium ustalanie cen transferowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dyrektywy ws. uzgodnień transgranicznych.

tym samym główną korzyścią braną pod uwagę przy określeniu obowiązku raportowania jest pojawienie się korzyści podatkowej. Zostało to również podkreślone w treści załącznika do dyrektywy ws. uzgodnień transgranicznych.

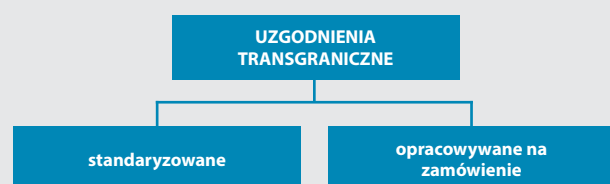
Zakres obowiązków raportowania jest uzależniony również od tego, z jakiego rodzaju uzgodnieniem transgranicznym będziemy mieli do czynienia. Prawodawca unijny rozróżnia w tym zakresie dwa rodzaje uzgodnień transgranicznych, które przedstawia Rysunek 7.

Jak wynika z tego schematu, uzgodnienia transgraniczne mogą być:

- standaryzowane, czyli opracowane, wprowadzane do obrotu, gotowe do wdrożenia lub udostępnione do wdrożenia bez potrzeby znacznego dostosowania do potrzeb osoby z niego korzystającej;

Przykład: Pełnomocnik opracował strukturę działalności, która może być wykorzystywana przez różne podmioty. Pełnomocnik sprzedaje gotową strukturę, która nie potrzebuje większej

Rysunek 7. Rodzaje uzgodnień transgranicznych podlegających obowiązkowi raportowania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dyrektywy ws. uzgodnień transgranicznych.

zmiany w celu dostosowania do struktury działalności podatnika.

albo

- opracowane na zamówienie, czyli zgodnie z informacjami i wytycznymi przekazanymi przez klienta;

Przykład: Pełnomocnik opracowuje strukturę zgodnie z wytycznymi podatnika. Struktura przygotowana na zamówienie nie może być wykorzystana przez innego podatnika bez dostosowania do jego struktury działalności.

Kto jest zobowiązany do raportowania uzgodnień transgranicznych

Dyrektywa ws. uzgodnień transgranicznych nakłada obowiązek raportowania uzgodnień transgranicznych na pośredników oraz podatników. Prawodawca unijny przez pośredników rozumie „osoby, które opracowują, wprowadzają do obrotu, organizują lub udostępniają do wdrożenia podlegające zgłoszeniu uzgodnienie transgraniczne lub zarządzają wdrożeniem takiego uzgodnienia”.

Pośrednicy będą zobowiązani do przekazania informacji nawet wtedy, kiedy nie uczestniczą bezpośrednio w przygotowaniu struktury dla podatników. W tym zakresie wystarczy, że takie osoby zdają sobie sprawę lub można racjonalnie oczekiwać, że zdają sobie sprawę, iż podjęły się udzielić, bezpośrednio lub za pośrednictwem innych osób, pomocy, wsparcia lub porad dotyczących ww. optymalizacji transgranicznej³. Przykładowo można za takie osoby uznać np. notariusza czy biegłego rewidenta³.

Kolejnym warunkiem, który musi zostać spełniony, żeby na pośredniku ciążył obowiązek raportowania, jest jego związek z państwami członkowskimi. Tym samym pośrednik musi spełnić co najmniej jeden z warunków dodatkowych:

- 1) być rezydentem dla celów podatkowych w państwie członkowskim,
- 2) posiadać stały zakład w państwie członkowskim, za którego pośrednictwem są świadczone usługi dotyczące uzgodnienia,

- 3) być zarejestrowany w państwie członkowskim lub podlegać przepisom państwa członkowskiego,
- 4) być zarejestrowany w stowarzyszeniu zawodowym związanym z usługami prawnymi, podatkowymi lub doradczymi w państwie członkowskim.

Jeżeli pośrednik nie będzie zobowiązany do przekazania informacji o uzgodnieniach transgranicznych, to obowiązek raportowania będzie ciążył na podatniku rozumianym przez prawodawcę unijnego jako każda osoba korzystająca ze zgłaszanego uzgodnienia transgranicznego.

Zakres informacji oraz termin na ich przekazanie w ramach obowiązku raportowania uzgodnień transgranicznych

Pośrednicy oraz sami podatnicy będą zobowiązani do przekazywania podstawowych informacji dotyczących uzgodnień transgranicznych, zgodnie z przepisami dyrektywy ws. uzgodnień transgranicznych.

Pośrednicy będą zobowiązani do przekazywania informacji o uzgodnieniach transgranicznych w terminie 30 dni od:

- dnia następującego po udostępnieniu do wdrożenia uzgodnienia transgranicznego,
- dnia następującego po przygotowaniu uzgodnienia transgranicznego do wdrożenia lub
- daty pierwszej czynności służącej wdrożeniu uzgodnienia transgranicznego.

Termin na przekazanie raportu będzie liczony od tego zdarzenia, które nastąpi wcześniej. Podobnie będzie liczony termin w odniesieniu do samych podatników.

W przypadku standaryzowanych uzgodnień na pośrednikach będzie ciążył obowiązek uaktualniania danych dotyczących przygotowanych przez nich uzgodnień. Informacje przekazywane będą na specjalnie przygotowanym do tego celu formularzu.

Pojawia się pytanie, co dalej będzie się działo z danymi przekazywanymi organom państwowym w zakresie uzgodnień transgranicznych? Otóż będą one zobowiązane do przekazania tych informacji innym państwom członkowskim w ramach automatycznej wymiany informacji. Organ będzie zobowiązany do przekazania (w zależności od przypadku) następujących informacji:

- dane identyfikacyjne podatników,
- dotyczących cech rozpoznawczych uzgodnień transgranicznych,
- streszczenie treści uzgodnienia transgranicznego,
- dzień, w którym została dokonana lub zostanie dokonana pierwsza czynność w ramach uzgodnienia transgranicznego,
- informacje o przepisach krajowych,
- wartość podlegającego zgłoszeniu uzgodnienia transgranicznego,
- określenie państwa członkowskiego właściwego podatnika lub podatników lub wszelkich pozostałych państw członkowskich, których może dotyczyć uzgodnienie transgraniczne,
- określenie każdej innej osoby, na którą uzgodnienie transgraniczne może mieć wpływ.

Sankcje za brak przekazania informacji o uzgodnieniach transgranicznych

Dyrektywa ws. uzgodnień transgranicznych nie przewiduje sankcji za brak raportowania uzgodnień transgranicznych. Prawodawca unijny pozostawił w tym zakresie swobodę prawodawcom krajowym, wskazując jedynie, że sankcje powinny być skuteczne, proporcjonalne, a także odstrasżające.

Tajemnica zawodowa pośredników a obowiązek raportowania uzgodnień transgranicznych

W sytuacji, kiedy uzgodnienia transgraniczne dotyczą informacji objętych tajemnicą zawodową, na gruncie

dyrektywy ws. uzgodnień transgranicznych pośrednik nie powinien przekazać tych informacji właściwym organom państwowym. Prawodawca unijny przewidział, że państwa członkowskie mogą wprowadzić takie regulacje, które będą umożliwiały pośrednikom zachowanie ich tajemnicy zawodowej. W takim przypadku pośrednik będzie musiał powiadomić innego pośrednika lub samego podatnika o obowiązku raportowania uzgodnień transgranicznych. To na podatniku będzie spoczywał obowiązek przekazania odpowiednich danych bezpośrednio do organu państwowego.

Konsekwencje dla przedsiębiorców

Konsekwencją dla podatników wprowadzenia przepisów o obowiązku raportowania uzgodnień transgranicznych będzie konieczność przekazywania informacji o istotnych dla nich czynnościach dokonywanych w ramach szeroko rozumianej działalności transgranicznej, w tym w szczególności restrukturyzacji transgranicznej ich działalności. Ważne jest, że nie wszystkie uzgodnienia transgraniczne będą podlegały obowiązkowi raportowania, a tylko takie, które będą spełniać omówione wcześniej kryteria – głównej korzyści, automatycznej wymiany informacji, beneficjenta rzeczywistego czy też transakcji pomiędzy podmiotami powiązanymi.

Każdorazowo przedsiębiorca będzie musiał zweryfikować, czy podejmowane przez niego czynności będą spełniały kryteria raportowanych uzgodnień transgranicznych, a tym samym, czy będą one podlegały obowiązkowi sprawozdawczemu. To samo dotyczy również i pośredników, na których to przede wszystkim są nakładane takie obowiązki.

Od kiedy należy raportować uzgodnienia transgraniczne

Jak zostało wskazane na początku artykułu, dyrektywa ws. uzgodnień transgranicznych weszła w życie 25 czerwca 2018 r., a będzie stosowana od 1 lipca

2020 r. Państwa członkowskie mają czas do dnia 31 grudnia 2019 r. na implementację przepisów dyrektywy do swoich porządków prawnych.

Już teraz jednak wiadomo, że pośrednicy oraz podatnicy będą zobowiązani do przekazania informacji o uzgodnieniach transgranicznych, w ramach których dokonano pierwszej czynności służącej ich wdrożeniu w okresie pomiędzy wejściem w życie przepisów dyrektywy – 25 czerwca 2018 r., a datą rozpoczęcia ich stosowania – 1 lipca 2020 r. Tym samym konieczne będzie raportowanie uzgodnień transgranicznych wykonanych jeszcze przed rozpoczęciem stosowania dyrektywy ws. uzgodnień transgranicznych, jak również przed

faktyczną implementacją przepisów dyrektywy do krajowych porządków prawnych.

Podsumowanie

Wprowadzenie przepisów dotyczących obowiązku raportowania uzgodnień transgranicznych przez pośredników oraz podatników jest elementem walki prawodawcy unijnego z agresywną optymalizacją podatkową. Wskazane powyżej regulacje stanowią uzupełnienie istniejących regulacji prawnych, które mają na celu zniechęcenie podatników do podejmowania tego rodzaju działań.

Polski prawodawca jest zobowiązany do wdrożenia przepisów dyrektywy ws. uzgodnień transgranicznych do naszego porządku prawnego. Analizowane przepisy dyrektywy zostaną tym samym doprecyzowane, ponadto możliwe będzie wprowadzenie sankcji za brak raportowania uzgodnień transgranicznych.

Marta Chorzępa-Starosta

Prawnik, DSK Depa Szmit
Kuźmiak Jackowski
Radcowie Prawni, Adwokaci
i Doradcy Podatkowi sp.p.
www.dsklegal.pl

¹ Dz.U. UE L-139/1 z 5 czerwca 2018r.; dalej: dyrektywa ws. uzgodnień transgranicznych. Tekst dostępny na stronie [www < https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L0822&from=PL >](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L0822&from=PL).

² Zob. D. M. Malinowski, *Dyrektywa 2018/822 – zasady przekazywania informacji o uzgodnieniach transgranicznych i ich skutkach podatkowych*, „Przegląd Podatkowy” 2018, nr 8, s. 3–5.

³ Pismo Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów z dnia 26 czerwca 2018 r. nr SP3.8010.2.2018 skierowane do Krajowej Rady Radców Prawnych w sprawie informacji o wybranych konsekwencjach związanych z opublikowaniem dyrektywy Rady (UE) 2018/822 z dnia 25 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2011/16/UE w zakresie obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania w odniesieniu do podlegających zgłoszeniu uzgodnień transgranicznych.

Aktualności

Giełda kooperacyjna CyberMatch 2018, 28–29 listopada 2018 r., Londyn (Wielka Brytania)

Ośrodek Enterprise Europe Network przy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości zaprasza do udziału w międzynarodowej giełdzie kooperacyjnej CyberMatch, która odbędzie się przy okazji targów International Security Expo (ISE) 2018. Udział w giełdzie kooperacyjnej umożliwi polskim przedsiębiorcom nie tylko nawiązanie bezpośrednich kontaktów biznesowych, ale również zapoznanie się z najnowocześniejszymi trendami i technologiami związanymi z branżą bezpieczeństwa informacji.

Dla kogo przeznaczone są spotkania?

Giełda kooperacyjna przeznaczona jest dla przedstawicieli firm i innych podmiotów działających w następujących sektorach:

- sektor bezpieczeństwa informacji (cyberbezpieczeństwo),
- IT/ICT,
- technologie AI,
- przetwarzanie danych w chmurze,
- SaaS,
- oprogramowanie.

Jak to działa?

- Firmy zainteresowane udziałem w giełdzie kooperacyjnej rejestrują się na stronie internetowej International Security Expo.
- Po uzyskaniu pozytywnej oceny uczestnik rejestruje się na stronie internetowej giełdy kooperacyjnej CyberMatch.
- Uczestnicy giełdy określają profil swojej działalności oraz rodzaj współpracy, którą chcieliby nawiązać.
- Dane zarejestrowanych firm są umieszczone w katalogu online dostępnym na stronie giełdy kooperacyjnej CyberMatch.
- Z katalogu zarejestrowani uczestnicy dokonują wyboru firm, z których przedstawicielami chcieliby się spotkać podczas giełdy.

- Od 28 do 29 listopada 2018 r. przy ponumerowanych stolikach odbędą się serie uprzednio zaaranżowanych, 30-minutowych, indywidualnych spotkań.

Taka formuła giełdy to efektywny, tani i wygodny sposób na spotkanie wielu potencjalnych partnerów biznesowych w jednym miejscu i czasie.

Koszty

Udział w giełdzie jest bezpłatny. Uczestnicy pokrywają koszty transportu i zakwaterowania we własnym zakresie.

Uczestnikom przysługują:

- wstęp na targi ISE 2018 oraz giełdę kooperacyjną CyberMatch,
- wpis do katalogu uczestników giełdy kooperacyjnej,
- indywidualny harmonogram spotkań,
- wsparcie logistyczne, pomoc przy rejestracji oraz podczas trwania giełdy.

Oficjalnym językiem spotkań będzie angielski.

Kontakt

Dodatkowych informacji udziela Agnieszka Promianowska.
e-mail: agnieszka_promianowska@parp.gov.pl

Giełda kooperacyjna Futurebuild, 6 marca 2019 r., Londyn (Wielka Brytania)

Ośrodek Enterprise Europe Network przy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości zaprasza do udziału w międzynarodowej giełdzie kooperacyjnej, która odbędzie się przy okazji targów wystawienniczych Futurebuild – kluczowej imprezy dla branży zrównoważonego budownictwa.

Futurebuild to trzydniowa konferencja organizowana od 5 do 7 marca 2019 r., podczas której odbywają się targi wystawiennicze adresowane do firm reprezentujących szeroko pojętą branżę budowlaną opartą na nowoczesnych technologiach.

Udział w giełdzie kooperacyjnej umożliwi polskim przedsiębiorcom nie tylko

nawiązanie bezpośrednich kontaktów biznesowych, ale również zapoznanie się z najnowocześniejszymi trendami i technologiami związanymi z branżą.

Dla kogo są przeznaczone spotkania?

Giełda kooperacyjna jest przeznaczona dla przedstawicieli firm i innych podmiotów działających w szeroko pojętej branży związanej z inteligentnym budownictwem, w tym:

- energooszczędne budownictwo,
- efektywność energetyczna,
- materiały budowlane,
- odpady budowlane,
- infrastruktura miejska.

Jak to działa?

- Uczestnicy w formularzu rejestracyjnym online określają profil swojej działalności oraz rodzaj współpracy, którą chcieliby nawiązać.
- Dane zarejestrowanych firm są umieszczane w katalogu online na stronie giełdy.
- Z katalogu online zarejestrowani uczestnicy dokonują wyboru firm, z których przedstawicielami chcieliby się spotkać podczas giełdy.
- 6 marca 2019 r. przy ponumerowanych stolikach odbędą się serie uprzednio zaaranżowanych,

30-minutowych, indywidualnych spotkań.

Taka formuła giełdy to efektywny, tani i wygodny sposób na spotkanie wielu potencjalnych partnerów biznesowych w jednym miejscu i czasie.

Koszty

Udział w giełdzie jest bezpłatny. Uczestnicy pokrywają koszty transportu i zakwaterowania we własnym zakresie.

Uczestnikom przysługuje:

- bilet wstępu na targi, konferencję oraz seminaria tematyczne,
- wpis do katalogu uczestników giełdy kooperacyjnej,
- indywidualny harmonogram spotkań,
- wsparcie logistyczne, pomoc przy rejestracji oraz podczas trwania giełdy.

Oficjalnym językiem spotkań będzie angielski.

Kontakt

Dodatkowych informacji udziela Agnieszka Promianowska
e-mail: agnieszka_promianowska@parp.gov.pl

Oferty współpracy

Francja

Francuska firma specjalizująca się w tworzeniu drewnianych mebli wysokiej jakości poszukuje podwykonawcy do spawania i malowania metalowych nóg sprzętów domowych. Potencjalny partner powinien dysponować maszynami do obróbki CNC, być w stanie wytwarzać wysokiej jakości części metalowe w małych i średnich partiach oraz umieć wdrażać techniki malowania proszkowego. Numer referencyjny BRFR20180417001

Francuska firma związana z przemysłem spożywczym, która projektuje linie produkcyjne dla piekarni i cukierni,

poszukuje wykonawców modułowych lub konwekcyjnych pieców. Potencjalny partner powinien specjalizować się w instalowaniu konstrukcji metalowych i montażu elektromechanicznym. Przedsiębiorstwo jest zainteresowane nawiązaniem długookresowej współpracy partnerskiej. Numer referencyjny BRFR20181002001

Francuska firma specjalizująca się w pakowaniu żywności poszukuje dostawców plastikowych kubków na jogurt, którzy mają doświadczenie w stosowaniu termoformowanego czystego polipropylenu (PP) w procesie produkcyjnym i są w stanie dostarczyć od 30 do 70 mln sztuk opakowań rocznie. Przedsiębiorstwo jest zainteresowane zawarciem

umowy produkcyjnej. Numer referencyjny BRFR20180823001

Grecja

Grecka firma z obszaru ogrodnictwa i rolnictwa poszukuje producentów i dostawców inteligentnych systemów irygacyjnych oraz innowacyjnych technologii nawadniania pól i szklarni. Przedsiębiorstwo oferuje współpracę w formie umowy agencyjnej lub umowy o świadczenie usług dystrybucyjnych. Numer referencyjny BRGR20180903001

Grecka firma rodzinna specjalizująca się w ręcznej produkcji dżemów i soków

z borówek, wiśni, kasztanów, pigwy itd. poszukuje producentów szklanych butelek i słoików na swoje produkty. Butelki powinny mieć pojemność 500 ml i 1 l, zaś słoiki – 300 i 400 gr. Firma jest zainteresowana zawarciem umowy produkcyjnej. Numer referencyjny BRGR20181015001

Holandia

Holenderska firma specjalizująca się w hurtowej sprzedaży wysokiej jakości zabawek i mebli z drewna bukowego i brzoźowego poszukuje nowych dostawców, w szczególności producentów drewnianych zabawek i mebli dla dzieci. Produkty firmy są sprzedawane na terenie Holandii, Belgii i Luksemburga za pośrednictwem sieci specjalistycznych sklepów, jak również bezpośrednio do szkół i przedszkoli. Oferowana forma współpracy to umowa dystrybucyjna. Numer referencyjny BRNL20180906001

Holenderska firma specjalizująca się w produkcji oryginalnych części zamiennych (OEM) do podnośników próżniowych wykorzystywanych w branży budowlanej poszukuje producentów obrabianych i spawanych elementów metalowych. Firma preferuje partnerów, którzy mogą łączyć wyżej wymienione części z elektrycznymi lub pneumatycznymi częściami podnośników próżniowych. Firma jest zainteresowana zawarciem umowy o podwykonawstwo. Numer referencyjny BRNL20180921001

Irlandia

Irlandzka firma poszukuje producentów ekologicznych opakowań. Potencjalny partner wytwarzałby drukowane pudełka do pakowania, papier mający zastosowanie wewnątrz opakowania, torby opakowaniowe itd. w różnych rozmiarach zgodnych ze specyfikacjami firmy. Przedsiębiorstwo jest zainteresowane nawiązaniem współpracy z dostawcą oferującym produkty wysokiej jakości

po przystępnej cenie. Numer referencyjny BRIE20180711001

Niemcy

Niemiecka firma rodzinna specjalizująca się w produkcji specjalistycznych drewnianych obiektów ogrodowych – zestawów konstrukcyjnych, które mogą być łatwo złożone przez klientów, poszukuje dostawców elementów drewnianych z modrzewia. Firma oferuje umowę o podwykonawstwo. Numer referencyjny BRDE20180911001

Niemiecka firma opracowująca i produkująca wysokiej jakości lampy designerskie poszukuje producentów drewnianych cokołów i firm zajmujących się montażem kabli elektrycznych. Wyroby oferowane przez przedsiębiorstwo będą użytkowane w prywatnych gospodarstwach domowych. Będą to lampy stołowe, lampy zwisające z sufitu i lampy podłogowe. Numer referencyjny BRDE20180917002

Niemieckie MŚP specjalizujące się w naprawianiu betonowych elementów budowlanych i urządzeń infrastruktury zniszczonych przez pęknięcia lub korozję poszukuje firm, które są zainteresowane pracą na niemieckich budowach jako podwykonawca. Przedsiębiorstwo stosuje nowoczesne procesy naprawcze, takie jak wstrzykiwanie żywicy iniekcyjnej itd. Numer referencyjny BRDE20180927001

Słowenia

Słoweńska firma zajmująca się obróbką metalu, produkcją ogrodzeń i bram z kutego żelaza, aluminium i PCV poszukuje dostawców przesuwnych zawiasów drzwiowych i mechanizmów blokowania drzwi. Zawiasy muszą być wykonane z metalu i mieć wymiary 104 mm x 35 mm, zaś średnica trzpienia to 11,7 mm. Współpraca z potencjalnym partnerem odbywałaby się na podstawie umowy produkcyjnej. Numer referencyjny BRSI20180918001

Słoweński producent przetworów mlecznych (domowe jogurty, grillowane sery, twarożki o różnych smakach, półtwarde sery wytwarzane z surowego mleka) poszukuje dostawców biodegradowalnych lub nadających się do recyklingu opakowań jednorazowego użytku. Firma jest zainteresowana zawarciem umowy o świadczenie usług dystrybucji lub umowy produkcyjnej. Numer referencyjny BRSI20180910001

Słoweńska firma wykonująca różnego rodzaju usługi stolarskie poszukuje dostawców wszelkiego rodzaju drewna i innych produktów związanych z tym sektorem, które są wykorzystywane w przemyśle budowlanym. Przedsiębiorstwo jest zainteresowane zawarciem umowy o świadczenie usług dystrybucji. Numer referencyjny BRSI20180830001

Szwecja

Szwedzki sprzedawca produktów dziecięcych poszukuje dostawców ekologicznych nietoksycznych drewnianych zabawek. Firma zamierza sprzedawać je klientom indywidualnym we własnym sklepie i za pośrednictwem Internetu, jak również świadczyć usługi jako pośrednik sprzedający zabawki innym sklepom. Przedsiębiorstwo jest także zainteresowane nawiązaniem współpracy z partnerem, który pomoże zaprojektować i wyprodukować zabawki ekologiczne pod własną marką. Numer referencyjny BRSE20170220001

Tajwan

Tajwańska firma recyklingowa zajmująca się importem zużytych przemysłowych i konsumenckich tworzyw sztucznych, takich jak żywice polipropylenowe (PP), polietylenowe (PET), poliwinylowe (PVC) oraz kauczuk i guma, poszukuje dostawców wyżej wymienionych produktów. Pozyskane wyroby przedsiębiorstwo wykorzystuje do dalszej produkcji. Firma oferuje współpracę na podstawie umowy produkcyjnej. Numer referencyjny BRTW20180830001

Więcej ofert współpracy zagranicznej znajdą Państwo w bazie POD na stronie:
www.een.org.pl (zakładka Oferty współpracy).

Międzynarodowa giełda kooperacyjna
podczas targów International Security Expo (ISE) 2018

CyberMatch 2018

Termin: 28–29 listopada 2018 r.

Miejsce: Londyn (Wielka Brytania)

Giełda jest przeznaczona dla przedsiębiorców
i innych podmiotów reprezentujących następujące branże:

- sektor bezpieczeństwa informacji (cyberbezpieczeństwo),
- technologie IT/ICT,
- sztuczna inteligencja (AI),
- przetwarzanie danych w chmurze,
- SaaS,
- oprogramowanie.

kontakt: agnieszka_promianowska@parp.gov.pl

Więcej informacji na temat giełdy kooperacyjnej: <https://cybermatch.b2match.io/>